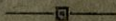

665/
136
55626

navodilo
staršem
o verskem pouku majhnih
otrok.

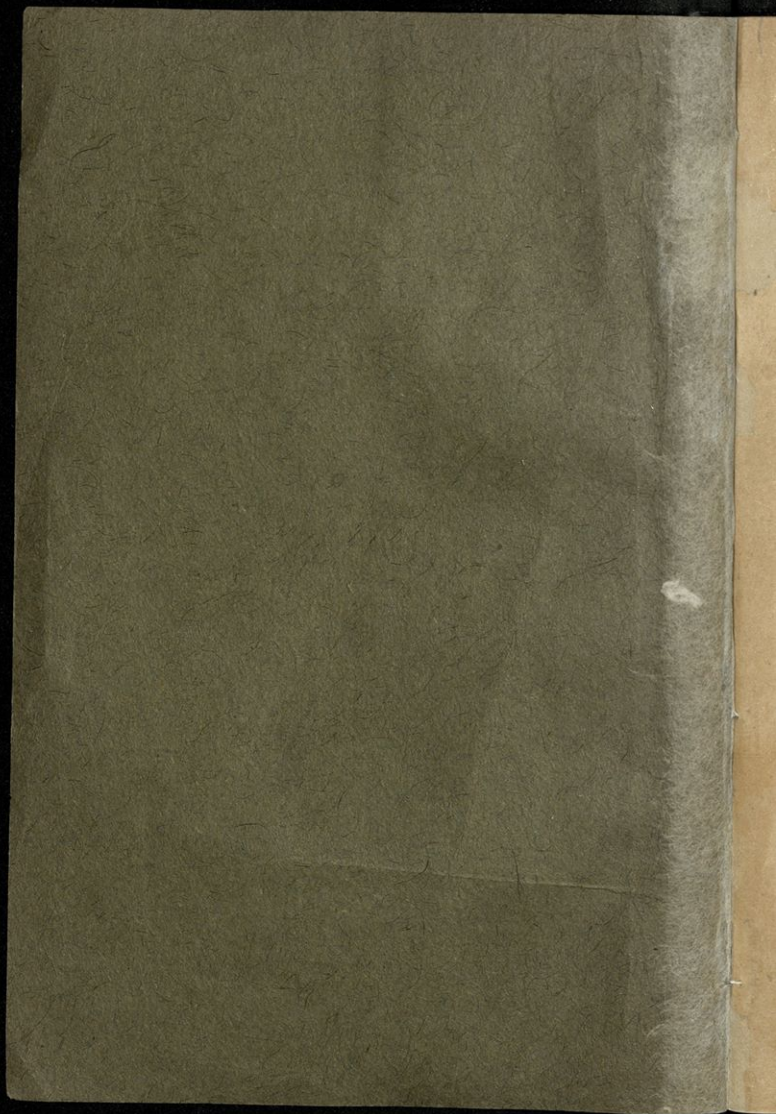

Spisal
† Anton Bonaventura
škof ljubljanski.

V Ljubljani, 1915.

Natisnila Katoliška Tiskarna.

Kratko navodilo staršem

o verskem pouku majhnih otrok.

Spisal

skrben duhovni pastir.

V Ljubljani, 1915.

Natisnila Katoliška tiskarna.

55626

FZC

030035524

Kratko navodilo staršem o verskem pouku majhnih otrok.

V knjižici »Staršem, Pouk o vzgoji«¹ sem precej natančno pisal o verski vzgoji otrok. Sedaj naj Vam pa še bolj obrazložim samo eno stran te prevažne vzgoje, namreč verski pouk. Saj se z verskim poukom ne more in ne sme čakati tako dolgo, da začne otrok v šolo hoditi, kjer poučuje duhovni pastir. To bi bilo mnogo prepozno.

Ampak ta pouk se mora začeti prav zgodaj v domači hiši. Dolžnost imata oče in mati; vendar bo pa v tem oziru največ storila dobra mati, ki je bolj doma in se največ z otrokom peča. Morda bi tudi kaka stara mati, dobra teta ali starejša hči mogla in znala pomagati.

¹ Str. 30—53.

Toda ta pouk ni ravnolahek. Ako hočeš prav poučevati, da bo pouk segel v srce, moraš pač bistro vedeti, kako postopaj. In o tem naj Te jaz poučim, in sicer kolikor mogoče jasno in kratko.

Pouk otročička v domači hiši obsega dvojno delovanje. Otrok naj začne razne verske resnice vsaj nekoliko spoznavati in se nagibati, da bi se prizadeval po njih živeti. Zraven pa naj se tudi nauči vsaj glavnih molitev, potrebnih za vsakdanje življenje.

1.

Pouk o verskih resnicah.

Otrok se polagoma zaveda; razum se mu le počasi razvija. Temu razvitku primerno naj se tudi verske resnice otroku le po malem podajajo v prav kratkih, preprostih besedah. Pa naj bo nauk še tako preprost, otrok ga bo spočetka le prav malo razumel; toda z leti se bo razvijal razum in razumevanje.

a) Začetek poučevanja.

V drugem in tretjem letu naj se otrok zave, da je Bog, ki je vse ustvaril in le to rad ima, kar je dobro; naj otrok vé za nebesa in za pekel; naj se mu pove o Jezusu, ki nas je rešil, in o Mariji ter o angelu va-

rihu. Pa kako naj se otroku te resnice podajajo in njemu primerno razbistrujejo? Draga mati, naj Ti pomagam! Čuj!

O B o g u.

Konec prvega leta, še bolj v drugem in tretjem letu se otrok zmeraj bolj zaveda, začne hoditi, pozneje tudi vedno bolj razločno govoriti. Že vidi, kaj je v hiši in tudi zunaj nje. Marsikatere reči vé imenovati. Že pozna očeta in mater, kako so dobri, kako mu vse dajejo, pa jih ima rad.

To malo znanje otrokovo je že podlaga za pouk o dobrem Bogu. Otrok vidi nebo, podnevi vidi solnce, zvečer zvezde, luno. Le pokaži mu to in povej otroku: »Vidiš nebo, kako je lepo in koliko lučic tam gori! Tam gori je naš Oče, naš nebeški Oče; On je te lučice prižgal, On z nebes na nas gleda; tudi nas bi rad v nebesa, kjer je tako lepo.«

Otrok vidi vrt, drevesa, cvetlice, ptičke in druge živali. Pokaži mu vse to, in sicer polagoma, zapored in povej dotična imena. Povej mu zopet: »Lej, vse to je naredil Bog, da cvetlice gledamo, ptičke poslušamo; kako lepo je to; kako lepo mora še tam v nebesih biti, kjer je naš Oče nebeški, kjer je Bog! O kako bo lepo, ko pridemo k njemu!«

Otroku je dobro, ima hrano, ima obleko in drugih dobrih stvari. Povej mu, to je dal naš Oče nebeški; kako je dober, kako nas ima rad! Zato ga moramo tudi mi radi imeti. O, le povzdigni ročice in reci z menoj: »O moj Oče, kako Te imam rad, kako si dober; prav rad bi prišel k Tebi v nebesa.«

Otrok je trmast, pa kriči in joka; otrok ne uboga. Ti ne popusti, dokler ne stori, kar hočeš. Nikar ne vpij, ne zmerjaj, ne tepi; bodi pa resnega obraza; pokaži otroku, da ga nimaš rada, ker kljubuje; šele ko se premaga in uboga, mu pokaži prijazno lice, mu privošči ljubeznivo besedo. Toda vsa žalostna reci: »Oče nebeški te je videl, pa te ne more rad imeti; za otroka, ki ne uboga, Bog dosti ne mara; če boš tak, te ne bo hotel v nebesa; če boš pa sedaj priden in ubogljiv, pa te bo Bog zopet imel prav rad; sedaj pa le ročice skleni in reci z menoj: »Oh, žal mi je, saj ne bom več tako poreden, zopet me imej rad!«

Ker je bil otrok le preveč trmoglav, si ga morala kaznovati; mogoče ga je oče kaznoval z ostrim pogledom, z ostro besedo ali celo s šibico. Dobremu otroku je to hudo; ne odpusti mu, dokler ne obljubi, da ne bo več; ko pa obljubi, mu bodi zopet dobra.

Tudi ta ali sličen dogodek porabi, da se otrok zave božje pravičnosti. Le reci otroku: »Hudo ti je bilo, kajne, in bolelo te je, ko si bil kaznovan; oh, Oče nebeški tudi kaznuje vse, ki so hudobni in ostanejo hudobni. Kako jih kaznuje? V nebesa ne morejo. Če boš ti hudoben, tudi ti ne boš prišel v nebesa. Kdor pa nebeškemu Očetu reče: Oče, žal mi je, ne bom več hudoben! ga ima nebeški Oče zopet rad, zopet mu nebesa odpre. Zato tudi ti skleni ročice in reci: Oh, dobri Oče nebeški, žal mi je, ker sem bil hudoben, ne bom več, odpusti mi!

To je kratko navodilo, kako poučuj otroka, da spozna Boga, ga rad ima in se greha boji. Koliko naukov ima to kratko navodilo: otrok vé, da je Bog, da je on vse naredil, kako je dober in nas ljubi; vé, da so nebesa za pridne ljudi, za hudobne pa ne; vé, da Bog vse vidi, da ima rad le to, kar je dobro, sovraži pa, kar je hudobno; vé, da mora sam biti priden, ne pa hudoben; vé pa tudi, da Bog hudo kaznuje, dobro plačuje; vé, da je Bog usmiljen in odpusti, če nam je žal in se poboljšamo. Otrok sicer ne zna tega pripovedovati; tudi še ne vé, kaj se pravi: Bog je vseмогоčen, vseveden, povsod pričujoč, svet, pravičen, usmiljen; teh besedi ne razume, vendar pa za vse to

v sebi ve, vse to nekako čuti, kar za življenje popolnoma zadostuje; v otroku se razvija ljubezen do Boga in sveti strah božji.

O Jezusu.

Ko si, draga mati, dveletnega in triletnega otroka polagoma poučila o Bogu in torej vé vse, kar sem zgoraj omenil, smeš začeti, da mu tudi o Jezusu govoriš. Pa kako boš tukaj začela? Morebiti tako, kakor Ti bom sedaj povedal.

Ali imate križ v hišini sten? Ne dvomim, da ga ne bi imeli. Pokaži otroku križ in reci: »Otrok, sedaj ti bom nekaj posebnega povedala. Glej, kaj pa vidiš? Kajne, podoba iz lesa visi na križu; na rokah in nogah je pribita z žebli; na glavi trnjeva krona; na strani krvava rana. Kako bi bolelo, ko bi naredili velik križ, pa bi tebe nanj pribili! In glej, z nekim prav dobrim možem so pa res tako naredili. Pograbili so ga, s šibami so ga topli; vzeli so krono s trnja in na glavo pritisnili; naredili so križ in ga nanj pribili. O kako je tekla kri, kako ga je bolelo! Tri ure je visel, potem je umrl; po smrti so ga s sulico prebodli. In kdo je bil ta dobri, prav dobri mož? Ako boš priden, pa ti bom v nedeljo povedala.«

Otrok je ves ginjen; večkrat gleda na

križ; komaj pričakuje nedelje. Ko pride napovedani čas, pouk kratko ponovi in nadaljuj morebiti tako-le: »Danes ti povem, kdo je bil ta dobri mož in zakaj je moral vse to trpeti. Čuj! Prvi ljudje niso Boga radi imeli in niso storili, kar je On zapovedal. Zato tudi dobri Bog ni mogel ljudi rad imeti, ker so bili hudobni. Sedaj pa nobeden ne bi mogel priti k Bogu v nebesa; morali bi v pekel in tam hudo trpeti za vselej. Da pa ne bi trpeli, se jih dobri Bog, naš nebeški Oče, usmili. In kaj stori? Svojega Sina pošlje iz nebes na zemljo. Ta Sin nebeškega Očeta naj trpi za vse ljudi; ako On zanje trpi, pa jim bo Oče odpustil in bodo zopet mogli v nebesa. In ta Sin nebeškega Očeta, Jezus po imenu, je tisti dobri mož, ki so ga s šibami topli, mu trnjevo krono na glavo pritiskali, ga na križ pribili z žebelji in ga na strani prebodli. In tale križ na steni nam to kaže. Kajne, kako je Jezus dober! Oh, mi smo bili hudobni in nas Bog ni več rad imel, pa bi bili morali trpeti: sedaj je pa Jezus za nas trpel, je nebeškega Očeta za nas prosil in Oče nam je odpustil, nas ima zopet rad. Oh, sedaj poklekniva, pogledjva križ in moliva: O dobri Jezus, Ti za me trpiš! Kako Te boli! Oh, kako Te imam rad! ne bom več hudoben, ampak

priden in dober! Prosi, naj mi nebeški Oče odpusti, da v nebesa pridem!«

O Gospodu Jezusu je za sedaj toliko dovolj. Res otrok ne more povedati, kar si mu razložila; morebiti bo le s kako besedo in z očmi pokazal, da ve o Jezusu in njegovem trpljenju. S tem bodi zadovoljna. Ker si pa otročiču govorila o Jezusu, mu moraš še o Mariji govoriti.

O M a r i j i.

Vsaka hiša ima kako podobo Mater božje. Pokaži otroku to podobo in ga pouči, rekoč: Poglej podobo tam na steni! Kako je lepa! Kaj pa pomeni? Le poslušaj, da ti povem. To še veš, da je dobri Oče nebeški svojega Sina Jezusa na svet poslal, ki je za nas trpel in na križu umrl. Ti imaš mater; saj meni praviš mati in me imaš rad, jaz pa tebe. Tako je imel mater tudi Jezus, ki je zanj skrbela, dokler je bil majhen. Glej, kako Jezusa v naročju drži! O kako jo je Jezus rad imel in kako jo je ubogal! Ime ji je Marija. To si le zapomni. Kako moramo Marijo, mater Jezusovo, radi imeti. Saj jo tudi Jezus rad ima in želi, da jo tudi mi radi imamo. In Marija je tako dobra, pa za nas Jezusa prosi, naj nas ima rad in naj nam odpusti, če smo bili kaj hudobni. Kaj ne, da

boš mater Jezusovo, dobro Marijo, rad imel? Sedaj pa le na podobo poglej, skleni ročice in reci: O Marija, mati Jezusova, kako te imam rad, ker imaš tudi mene rada; pomagaj mi, da ne bom hudoben in da Jezusa ne žalim! Marija, prosì zame!

O angelu varihu.

V tem času moreš otroka poučiti tudi o angelu varihu. Morebiti imaš kako podobo angela variha, kako pelje otroka čez nevarno brv, ali kako ga varuje pred kačo. Ako je ni na steni in je tudi v molitveniku nimaš, poišči jo, jo otroku pokaži in razloži nekako tako-le:

»Danes ti bom nekaj prav lepega povedala. Poglej to-le podobo. Kaj vidiš? Kaj ne, lepega mladeniča; zraven njega je otročiček, ki gre čez ozko brv, pa bi lahko globoko v vodo padel in se ubil; ali: zraven njega je otročiček, blizu pa strupena kača, ki ga hoče pičiti. Toda lepi mladenič otročička varuje in ga drži, da ne pade, ga varuje, da ga kača ne piči. Kako je to lepo! Ti bi rad vedel, kaj tà podoba pomeni? Ker je danes že pozno, ti bom povedala prihodnjič.«

Med tem bo otrok podobico rad ogledaval. Prihodnjič vzemi podobico in naj

otrok vse na njej pokaže. Potem pa reci: »Sedaj pa čuj, kaj ta podobica pomeni. Bog je naredil cvetlice, ptice, gore, nebo, solnce in drugo, kar ti že veš. Ne veš pa še, da je Bog tudi v nebesih nekaj naredil, namreč angele. Angeli so posebno lepi, pri Bogu so, ga ubogajo in ga imajo radi, pa vse store, kar jim reče. In čuj, kaj jim je rekel. Rekel jim je, naj gredo na zemljo in naj ljudi varujejo, da se ne bi pobili, da jim kdo ne škoduje, posebno da ne bi bili hudobni, ampak Boga zmeraj radi imeli. Kaj ne, kako dober je Bog. Vsakemu človeku je takega angela dal. In angeli Boga ubogajo, prihajajo iz nebes in so pri nas, pa nas varujejo. Poglej podobo! Ta lepi mladenič pomeni lepega angela, ki otroka varuje, kakor mu je Bog zapovedal. Poglej, kaj vidiš na hrbtu angelovem? Kaj ne, peruti, kakor jih ima ptič. Ker ima ptič peruti, pa tako hitro leti; zato peruti pri angelu pomenijo, kako hitro stori, kadar mu Bog kaj zapove. — Za danes je dovolj; prihodnjič pa še nekaj lepega.«

Prihodnjič nadaljuj nauk. Najprej malo ponovi, kar si že povedala. Z otrokom poglej podobo; otrok naj pove, kaj vidi, naj pove, kaj vse to pomeni. Potem pa poučuj nekako tako-le:

»Angela variha je Bog tudi tebi dal. Noč in dan je pri tebi. Vse vidi, kaj delaš, vse sliši, kaj govoriš; še to ve, kaj misliš, kaj bi rad. Angel varih je vesel, če si priden, žalosten in nejevoljen, ako si poreden, trmast, nepokoren. Ti angela ne vidiš. Zakaj ne? Ker telesa nima: nima glave, nima rok, nima nog, zato ga ne moreš videti; pa je vendar pri tebi; nikoli te ne zapusti. Varuje te, da ne padeš, ali vsaj preveč ne padeš; včasih kar nekaj čutiš v srcu, kakor da ti kdo govori, da ne bodi jezen, da ne lagaj, ne kriči, da bodi priden, moli in ubogaj. To ti šepeta angel varih. Kako ga moraš rad imeti! Pa tudi ubogati! Če te tudi jaz ne vidim in ne oče, če misliš, da si sam: vendar nisi sam, angel varih je zraven tebe, vidi te, sliši te. Zato nikoli nič grdega ne stori; nikjer hudoben ne bodi; povsod je angel varih pri tebi; vidi te in gleda, kako se obnašaš.« Sedaj pa nauči otročiča kako kratko molitvičo na čast angelu varihu; za to starost bo zadostovalo, ako naučiš otroka, da zjutraj in zvečer samo reče: Angelček moj, hodi z menoj!

b) Obširnejše poučevanje.

Ako, mati, otroku v drugem in posebno še v tretjem letu starosti pripoveduješ o

Bogu, o Jezusu, o Mariji in o angelu varihu, kakor sem Ti ravnokar predložil, in sicer s prav priprostimi besedami, otrok za to starost dovolj zna. Pa tudi srce se mu je vnelo ljubezni do dobrega Boga, do ljubeznivega Jezusa, do Marije Device in angela variha; otrok bo želel v nebesa, bal se bo Boga razžaliti, bal se pekla. Tako se otrok vzgojuje.

Med tem časom otrok vedno več razumeva. Primerno temu napredku more tudi tvoje poučevanje napredovati. V četrtem, petem letu starosti naj se otroku še kaj več pove o Bogu, o grehu, o usmiljenju božjem, o Jezusu in o delu odrešenja, o Devici Mariji in svetnikih, o krščanskih čednostih in o potrebi premagovati se, ako hočemo v nebesa. V moji knjižici »Staršem«¹ dobiš precej navodil, vendar naj Ti jih še nekaj dodam.

O B o g u.

Otrok vé, kaj je vrt, kako krasen je sadni vrt, kaj nebesa, kaj pekel. V četrtem letu, morda še kake mesce poprej, povej otroku, k a k o j e B o g p r a v v s e u s t v a - r i l. Bog je bil zmeraj; neba in zemlje pa nekdam ni bilo; nebo in zemljo, vse kar vi-

¹ Precej natanko v knjižici: Staršem. Pouk o vzgoji. Str. 43—53.

dimu, je naredil Bog. Kako je mogoben! Ni treba pripovedovati delo šestih dni, kaj je Bog naredil vsak dan; to je pretežko; ampak otrok naj vé, da je vse naredil Bog. Ko je bilo vse narejeno: nebo in na nebu solnce, luna, zvezde, potem zemlja in na njej hribi, doline, travniki, gozdi, ptice v zraku, ribe v vodi, živali domače in po gozdih: sedaj šele je Bog ustvaril človeka, Adama in Evo, in ju postavil v krasen vrt, ki se imenuje raj. Kako dober je torej Bog posebno za človeka! Ali mu ne bomo hvaležni, ali ga ne bomo radi imeli? Ali smemo Bogu reči, da ga ne bomo ubogali, ampak storili, česar On ne mara?

Sedaj pripoveduj, kako je Bog Adamu in Evi dopustil, da smeta jesti od vseh dreves, le od enega ne. Lahko bi bila ubogala, ker sta vsega dosti imela. Toda nista ubogala. Eva je prepovedani sad jedla in ga tudi Adamu dala. Kako sta dobrega nebeškega Očeta razžalila! Greh sta naredila! Bog ju ni mogel več rad imeti; spodil ju je iz raja; zunaj raja se jima ni dobro godilo, morala sta težko delati in veliko trpeti; še v nebesa bi ne bila mogla, ko bi se ju Bog ne bil usmilil in jima obljubil poslati svojega Sina, da zanje trpi.

Tukaj moraš poudarjati, kako je Bog dober, kaka sreča je Boga ubogati in kaka nesreča Njega ne ubogati. Bog dobro plačuje, hudo pa kaznuje. To zadostuje. Ni treba bolj natanko pripovedovati, kako je Bog ustvaril Adama, kako Evo, kaj je kača govorila, kaj je Eva odgovorila, kaj je Bog vse govoril, preden ju je spodil iz raja. To se bo otrokom povedalo v šoli. Tudi ne zahtevaj, da bi otrok to kar pripovedoval; zadostuje, ako Ti vprašaš, on pa le kako besedo pove. Tudi večkrat ponovi zgodbo; otrok jo rad sliši, posebno ko mu je že nekoliko znana. To naj velja tudi o vsem, kar Ti bom še povedal.

O g r e h u.

Zbudi otroku zanimanje in mu reci: »Če boš priden, ti bom povedala, kako je bila kača kriva, da je Eva prepovedani sad utr-gala.« Nekako takole otroku pripoveduj: »To že veš, da je Bog anđele ustvaril. Kako so bili lepi! In glej! Kaj misliš, ali so angeli Boga radi imeli? Seveda. Toda veliko an-gelov je postalo prevzetnih, pa so hoteli biti kakor Bog in so se zoper Boga uprli, niso ga hoteli ubogati; niso ga več radi imeli; zato jih tudi Bog ni mogel imeti rad in pri sebi v nebesih; iz nebes jih je

pahnil v pekel; tam silno trpe, in sicer za kazen. Nikoli več ne pridejo v nebesa, ker za Boga ne marajo, ampak ga vedno sovražijo.« Zopet spomni otroka, kako srečen je, kdor ima dobrega Boga, rad in ga uboga, kako nesrečen pa je, ki Boga ne uboga, zanj ne mara. Toliko zadostuje za enkrat; zato reci h koncu: »O kači ti bom prihodnjič povedala, če boš prav priden.«

Prihodnjič ponovi nekoliko o grehu angelov, potem pa pouk nadaljui in reci: »Kajne, kako grdi in nesrečni so hudobni angeli? In kaj so nam naredili? Sami nesrečni, so še nas pahnili v nesrečo. Pa kako? Hudobni duh se skrije v neko kačo. Ta kača je bila na tistem drevesu v raju, od katerega Adam in Eva nista smela jesti. Nekega dne se Eva temu drevesu približa. Kača izpregovori in pravi Evi, naj odtrga sad in ga poje, pa bo taka kakor Bog. In Eva pozabi na Boga, uboga hudobnega duha, ki je v kači govoril, odtrga, jé in še Adamu dá, ki tudi jé. Kaj ne, kako je to grdo in strašno! Hudobca ubogati, Boga pa ne. Zato sta se Bogu zamerila, ki jih ni mogel več imeti rad in tudi ne več v lepem raju. Hudobne angele je pahnil iz nebes v pekel; nesrečna Adama in Eva pa iz raja. O, hudobni duh tudi nas zapeljuje, da bi bili zoper Boga in da bi nesrečni po-

stali, kakor je on nesrečen. Ako te nekaj vleče, da bi kaj hudega, kaj grdega storil, vedi, da te hudobec skuša, ne ubogaj ga, da ne boš nesrečen!«

O J e z u s u.

Od sedaj naj pa otrok kaj več izve o Jezusu, našem Zveličarju. Star je že štiri leta, morebiti že pet, pa bo že zgodbe svetega pisma rad poslušal; le pripoveduj mu jih priprosto z besedami, katere Tvoj otrok vsaj nekoliko razume. No, o Jezusu boš pa otročiča najbolj lahko poučila, ako za to porabiš praznike cerkvenega leta: advent, post, velikonoč, vnebohod, binkošti.

O božiču pokaži otroku jaslice, in sicer napravljene, morebiti v cerkvi, ali doma; ako ni jaslic, imaš gotovo kako podobico, na kateri je hlevček, so jaslice z Jezusom, sta Devica in Mati Marija in Jožef, so pastirčki. Jaslice ali tako podobo pokaži otroku; opiši mu najpoprej osebe, potem pa razloži pomen nekako takole:

»Poglej! Kaj pa vidiš tukaj? Kaj ne, hlevček in v hlevčku jaslice; v jaslicah na slamici leži mali otročiček; zraven vidiš ljubeznivo mater in svetega moža; vidiš pa tudi še nekaj mož, ki so prinesli darov in so pokleknili. Čuj, kaj je to? O t r o č i č e k v j a-

slicah pomeni Jezusa, ki je iz nebes prišel v hlevček in ga je mati Marija položila v jaslice; in ravno ta ljubezniva mati je Marija, ki jo že poznaš. Sveti mož je sveti Jožef, drugi so pa pastirci, ki so prinesli darov in Jezusa molijo. Sedaj si pa vse oglej, pa ti bom prihodnjič še več o tem povedala.«

Prihodnjič naj Ti otročiček sam pove, kaj so podobe v hlevčku. Potem pa nadaljuj in reci: »Sedaj ti bom pa vse še bolj razložila. To že veš, kako je hudobni duh po kači zapeljal Evo in Adama, da sta jedla sad, ki ga je Bog prepovedal. Bogu sta se zamerila, ni jih mogel imeti rad, zapodil jih je iz raja po svetu. To pa že veš, da se jima je hudo godilo; oh, kako sta delala in trpela! Pa še nekaj bolj strašnega jih je čakalo: v pekel bi bila prišla, pa z njima tudi vsi njihovi otroci, tudi mi. Kako bi bilo to grozno!

Toda Bog je neizrečeno dober! In že veš, kaj je storil? Kaj ne, svojega Sina je poslal na svet, da za ljudi trpi, pa bi jim mogel odpustiti. Jezus je pa prišel iz nebes na svet kakor majhen otročiček; dal ga je Bog materi Mariji, da zanj skrbi, kakor jaz zate skrbim. V tistem mestu, kjer je Jezus prišel na svet, je bilo ravno takrat veliko ljudi. Zato zanj ni bilo prostora. Kako je bila Marija, mati njegova,

žalostna! Kam naj pa gre! Oh, morala je v hlevček; tam pa je ponoči prišel Jezus na svet, in Marija ga je povila in položila v jaslice. No, za danes je dovolj. Le poklekni, skleni roke in reci z menoj: Oh, moj Jezus, k Tebi molim in hočem Te imeti rad. O Marija, prosi zame, da me bo Jezus rad imel!»

Ko bo čas, nadaljuj pripovedovanje. Otrok bo morebiti mogel vsaj nekoliko povedati sam, kar na sliki vidi; pomagaj mu prav ljubeznivo in reci: »Glej, kako Jezus v jaslicah leži! Tale mož zraven je pa sveti Jožef; zares svet je bil; storil je vse, kakor je bilo Bogu všeč; zato ga je Bog rad imel in ga dal Mariji za moža, da varuje njo in njenega Sina Jezusa, ki je iz nebes prišel. Glej, ta sveti mož, sveti Jožef, je za Marijo in Jezusa dobil hlevček, ker drugod prostora ni bilo. Kako je bil skrben! Pa tudi kako srečen! Zmeraj je bil pri Mariji in pri Jezusu. O, le poglej podobo in zdihni: Sveti Jožef, prosi zame, da bom Jezusa in Marijo rad imel!

Kaj pa so pastirci, ki imajo darove? Le poslušaj, da ti povem. Ne daleč od hlevčka so pastirji čredo pasli; tudi ponoči so jo varovali, da kak tat ali kaka zver ne pride in škode ne napravi. To noč se pa okoli njih kar zasveti. Prestra-

šijo se in ko pogledajo okoli sebe, zagledajo angela. Ta jim pa reče: Nič se ne bojte, veseli bodite, nocoj je na svet prišel naš Zveličar; le pojdite v hlevček, pa ga boste dobili. Ko to izreče, se v zraku še več angelov prikaže, ki veselo pojo. Pastirci pa vzamejo darov in hite v hlevček. Oh, kako so veseli, ko malega Jezusa zagledajo! Predenj pokleknejo in ga počaste ter mu darov dajo. Še ti poklekni in reci: O Jezus, tudi jaz poklekнем pred Te; kako sem vesel, ker si iz nebes prišel; rad Te imam in ubogal bom.«

Na razglašenje Gospodovo. Ta dan pokaži otroku zvezdo in modre darovi. Podobo pa po priliki takole pojasni: Glej, to so trije imenitni možje, trije modri ali kralji iz daljnih krajev. Bili so prav dobri; Bog jih je rad imel. Zato jim je dal to srečo, da so Jezusa spoznali. Kako pa? Ko je prišel Jezus na svet, naredi Bog na nebu veliko, svetlo zvezdo ravno tam, kjer so bili modri ali kralji doma. Ko novo zvezdo zagledajo, jim pride v glavo misel, da mora ta čudna zvezda nekaj posebnega pomeniti. Bog jih razsvetli in spoznajo, kaj pomeni: namreč, da je Sin božji prišel na svet, ki hoče za nas trpeti, da bi nas Bog zopet rad imel in bi mogli v nebesa priti. Radi bi ga videli in se mu zahvalili. In

res, gredo ga iskat. Dolgo časa potujejo. Ko pridejo blizu hiše, kjer je bil Jezus, zagledajo zopet tisto lepo zvezdo. Kako so veseli; saj vedo, da so prav prišli. Kar noter stopijo v hišo in dobé Jezusa pa Marijo. Pokleknejo, molijo ga in mu darov dajo. Nekoliko časa ostanejo tam, potem se pa domov vrnejo vsi veseli in srečni.«

Toliko naj zadostuje iz mladih let Jezusovih. Od razglašenja Gospodovega do posta lahko te zgodbe otroku še večkrat poveš; saj otrok jih bo rad poslušal, popraševal Te bo marsikaj in tako vse bolje in bolje razumeval. Dodaš lahko še to, kako je Jezus rad molil, kako je Marijo in Jožefa ubogal, kako je delal in pomagal Jožefu tesarju.

Pride post. V tem času pripoveduj otroku o trpljenju Jezusovem približno takole: »Vidiš, kako se sedaj mi postimo in manj jemo. Prašaš zakaj? Naj ti povem, le poslušaj. To veš, da bi zavoljo greha morali v peklu trpeti. Da nas pekla Bog obvaruje, nam pošlje iz nebes Jezusa; On naj namesto nas trpi in umrje, da nam Bog odpusti in ne pridemo v pekel, ampak v nebesa. Čuj, kako se je to zgodilo!

Ko je bil Jezus velik, je začel učiti, kaj naj storimo, da pridemo v nebesa. Učil je, povsod je dobrote delil,

bolnike ozdravljaj, mrtve vzbujaj, hudobne duhove preganjal. Mnogi so ga radi imeli, verovali so mu. Mnogi so ga pa sovražili. Posebno poglavarji Judov so bili nanj hudi; bili so hudobni, zato jih je Jezus svaril; oni so se pa razjezili in sklenili, da ga umoré; sklenili so, da mora križan biti.

In kaj so naredili? Neke noči ga poiščejo, ko ravno moli. Ujamejo ga, zvežejo in k sodniku peljejo. Še koj ponoči ga tožijo, pa ne po pravici, ampak po krivici, ker lažejo. Nazadnje ga praša sodnik, naj pove, če je Sin božji. On pove, da je res Sin božji. Sedaj pa sodnik zavpije: Boga preklinja, umreti mora! Sodnik namreč ni hotel verovati Jezusu. Ko to reče, ga začnejo s pestmi bítí, tudi kar po obrazu in mu v lice pljuvati. Pomisli, kako bi bilo tebi, če bi otroci tebe tako topli in pljuvali! Kaj pa Jezus? Lahko bi vse pokončal, ker je vse-mogočen! Pa tega ne stori. Saj je hotel trpeti smrt za nas in namesto nas, da bi nas Bog zopet rad imel in bi nas pustil k sebi v nebesa.

Ko se naveličajo, ga ponoči zaprejo. Drugega dne ga pa peljejo k višjemu sodniku in hočejo, naj potrdi sodbo na smrt, in sicer križan

n a j b o. Takrat je bilo veliko ljudi na tistem kraju. Mnogi so bili, kateri so Jezusa poznali in katerim je On dobrote delil. Toda niso hvaležni! Zapeljani tudi oni kriče, da naj bo križan. Nazadnje sodnik stori, kar žele, ker se jih boji. On izreče sodbo, da mora Jezus koj biti križan. — Kako so bili sovražniki veseli! Jezus pa je bil kar miren; hotel je umreti za nas.

Kako so ga pa križali? Otrok, poslušaj grozno trpljenje Jezusovo! Vojaki ga slečejo, privežejo na kamenit steber, vzamejo biče in šibe, pa ga z a č n e j o p r e t e p a t i. Oh, kako Jezusa boli! Že so rane po telesu, kri teče curkoma na tla: Jezus trpi in tiho zdi-huje. Ko je ves ranjen in krvav, prenehajo. Ti pa moli in reci: O Jezus, vidim Tvoje rane, vidim Tvojo kri: ne bom več grešil, usmili se me!»

Ko nadaljuješ, reci: »To pa še ni bilo dovolj; čuj, kaj so si izmislili surovi vojaki! Slečejo ga; umazan, rdeč plašč mu ogrnejo, roke mu zvežejo, posade ga na trd kamen, iz trnja spletejo strašno krono, pa m u j o n a g l a v o p r i t i s n e j o ! Trnje prebode kožo okoli in okoli glave, kri teče čez čelo po obrazu, Jezusa strašno boli. Toda vojaki še ne mirujejo; pljujejo v a n j, p o l i c u g a b i j e j o, n o r c a z n j i m u g a n j a j o. Pomisli, kaj Jezus za

nas trpi, in sicer za naše grehe! Zdihni in reci: O moj dragi Jezus, ne bom več grešil, ne bom več grešil!

Med tem časom so pripravili križ. Jezus se obleče. Križati ga hočejo na gori, po imenu Kalvarija. In na to goro naj Jezus sam nese križ. Nalože mu križ na rame; nese ga skozi mesto; z njim gre mnogo ljudi, ki ga zaničujejo; celo dva roparja peljejo z njim, da oba skupaj z Jezusom križajo. Oh, kolika sramota!

Jezus nese križ na strmo goro. Ves ranjen je, bôde ga trnjeva krona, opešal je že in začne pod križem padati, padati na trdo kamenje. O strašne bolečine čuti. Nikdo nima usmiljenja z njim; le nekaj žená joka nad njim. Ves izmučen pride na goro. Slečejo ga, na križ polože, vza-mejo kladivo in žeblje, pa jih začnejo zabijati skozi roke in skozi noge. Jezus milo zdihuje, toda nič se ne brani; saj hoče sam, da tako trpi za nas. O vse grozne bolečine daruje Bogu za nas in tiho moli: Oče, usmili se vseh ljudi, odpusti jim, ker jaz za nje trpim in umiram. Ko je Jezus pribit, križ postavijo; na levo in na desno pa križajo po enega razbojnika.

Bilo je ravno opoldne, ko je Jezus križan. Tri ure visina križu; potem za-

kliče k Očetu nebeškemu, n a g n e g l a v o
i n u m r j e. Poprej je solnce potemnelo, se-
daj se pa zemlja strese, skale pokajo, gro-
bovi se odpirajo. Ti pa le poglej križ; oh,
poklekniva in moliva: Jezus, za mene si kri-
žan, za mene si umrl, da jaz v nebesa pri-
dem, oh, usmili se me! oh, rad Te imam!
ne bom več grešil!»

Prihodnjič nadaljuj pripovedovati. Ker
je bila Marija pod križem, lahko sedaj o
njej poveš, tudi vse za nazaj približno ta-
kole: »Ko je bil Jezus na križu, je m a t i
n j e g o v a M a r i j a p o d k r i ž e m s t a l a.
Dokler je Jezus učil, Marija ni bila z njim;
toda, ko so ga ujeli in je začel trpeti, je
prihitela k Njemu. Slišala je udarce, ko so
ga bičali, gledala strašno trnjevo krono in
težki križ. Ko je križ na Kalvarijo nesel, je
šla z njim, ni se ga sramovala. Na Kalva-
riji vidi, kako ga na križ pribijajo, kako na
križu visi, trpi, umira. O k a k o j e b i l a
M a r i j a ž a l o s t n a, s r c e j o j e n e i z -
m e r n o b o l e l o. Pa ni nič godrnjala, saj
je vedela, da je tako volja božja. O, otrok
moj, ali ne boš Marije rad imel, ki
je toliko trpela? Skleni roke in zdihni: Ma-
rija, ki si tako žalostna, oh, prosi zame svo-
jega križanega Jezusa, da se me usmili!»

Prihodnjič pripoveduj, kaj se je dalje
godilo, in reci: »Ker je bil blizu večer, niso

smeli ostati na križu oni, ki so bili križani; morali so se pred večerom pokopati; tako je bilo zapovedano. Sedaj pridejo vojaki. Razbojnika še nista bila mrtva, pa jima kosti razbijejo. Jezus je pa že umrl; vendar eden vojakov mus sulico prebode srce, da bi gotovo moral umreti, ko bi bil še kaj živ. V tem času pride ta dva bogata prijatelja Jezusova. Ona dva snameta Jezusa s križa in ga položita Mariji v naročje. O, Marija gleda Jezusove rane in v srcu grozno trpi; toda vse trpljenje izroči Bogu.

Mudilo se je že. Eden prijatelj je blizu tam imel svoj grob. Bil je grob nov in iz skale izsekan. V ta grob polože Jezusa in zavale pred grob težak kamen. To vidi Marija, vidijo in pomagajo nekatere žene, ki so v Jezusa verovale in tudi na Kalvarijo prišle. Jezus je torej pokopan.«

Tako moreš otroku petletnemu ali malo poprej, o postnem času pripovedovati o dobrem Jezusu in o njegovem trpljenju. Pripoveduj vselej le malo, toda lepo po redu in ganljivo; vselej obudi z otrokom kesanje, ljubezen do Jezusa in dober sklep. Toliko, kolikor sem Ti napisal, mislim, da za takega otroka popolnoma zadostuje. Ponovim, da ne zahtevaj, naj bi otrok vse to

natanko pripovedoval; v sebi bo vedel za Jezusovo trpljenje; Jezusa bo bolj ljubil, smilil se mu bo. Iz raznih njegovih besedi in vprašanj boš vse to spoznala in veselila se boš.

Velika noč. Pride velika noč. Vse je veselo. Mogočno zvoní, procesija je, morebiti s topíči poka. Doma so pirhi, kolači, blagoslovljeno meso in drugo. Otrok to vidi; sam se veseli pirhov, kolačev; morda si mu tudi kako novo obleko naredila.

To veselje uporabi, da poveš otroku, zakaj je vse tako veselo. Približno takole govori: »Kako smo sedaj vsi veseli! Nič več ni posta; napravili smo pirhov, kolačev, lepšo obleko imamo in bolje jemo. In kaj šele v cerkvi! Ali veš zakaj? Poslušaj, da ti povem. V postu sem ti pripovedovala, kako so hudobni Judje Jezusa ujeli, do krvi pretepli, s trnjem okronali in na križ pribili. Prijatelji so ga s križa vzeli, dali Mariji v naročje in nazadnje pokopali. Kako so bili žalostni, jokali so. To že vse veš; sedaj pa pazi, da ti povem, zakaj smo tako veseli in se več ne postimo.

Pomisli: Jezus ni dolgo v grobu ostal. Ko je bil še živ, je večkrat naprej povedal, da bo na križu umrl in da bo pokopan, da pa ne bo ostal v grobu dolgo, ampak samo tri dni, tretji dan pa bo živ iz groba vun

prišel. Tega pa še njegovi prijatelji niso nič kaj verjeli: saj vsakdo vé, da mrtvi ostanejo v grobu in ne morejo vun. Toda, ker je Jezus, ki je Sin božji, rekel, da bo tretji dan iz groba živ prišel, se mora tako res dogoditi. Ali bo Jezus kaj povedal, kar ni res? In zares, ko pride tretji dan, se zemlja strese in Jezus pride iz groba živ in ves izpremenjen. Pokaže se najpoprej svoji materi Mariji, potem pobožnim ženam in drugim prijateljem; z njimi govori, z njimi já, pokazuje jim rane na rokah, na nogah in na strani. Oh, kako je Marija sedaj vesela, vesele žene, veseli prijatelji! Zato smo pa tudi mi veseli. Ker je Jezus vstal iz groba, kakor je napovedal, je vsemu svetu pokazal, da ni le človek, kakor mi, ampak da je res od Boga iz nebes prišel, da je res božji Sin. Bog Oče ga ima rad; ker je za nas trpel in za nas Očeta prosi, nam nebeški Oče odpusti greh, nas ima zopet rad, pa nas bo vzel v nebesa; ko bi pa ne bilo Jezusa, bi morali vsi v pekel. Vidiš, zato se mi veselimo in je danes vse tako lepo. Še ti vesel skleni roke in reci z menoj: Dobri Jezus, verujem, da si umrl, da so Te pokopali in da si iz groba živ prišel; verujem, da bo zato nebeški Oče nam zopet dober, nam odpustil vse in nas zopet rad k sebi v nebesa vzel; oh, Jezus, kako

sem Ti hvaležen, pa Te bom vedno rad imel!«

Vnebohod. Po veliki noči otroku večkrat govori o Jezusu, ki nas je rešil pekla in peklenskih muk; govori, da je res Sin božji, ker je iz groba živ prišel; govori o hvaležnosti do Njega. Približa se vnebohod. Otroku tudi ta dan razloži in mu pripoveduj, kaj se je ta dan zgodilo, rekoč: »Danes boš nekaj novega slišal, le poslušaj! Po vstajenju iz groba je Jezus samo štirideset dni na svetu ostal. Vse je naredil, kar je Oče nebeški hotel. Kaj pa sedaj? Čuj! Štirideseti dan zbere svoje učence in gre z njimi na bližnjo goro. In glej! Podeli jim blagoslov, pa se začne vzdigovati nad zemljo više in više v veliki svetlobi in lepoti; prijatelji gledajo za njim; nazadnje ga jim prikrije svetel oblak, ne vidijo ga več. Pa le še kvišku gledajo za njim. Kar stopita k njim dva lepo belo oblečena angela in jim rečeta: Jezus je šel v nebesa k Očetu; sedaj ga ne bo več nazaj; šele ob koncu sveta pride na oblakih nebá! Vi pa pojdite domov v mesto; tam počakajte, da Vam pošlje Svetega Duha, da Vas namesto Njega uči in tolaži. Učenci ubogajo angele in gredo z gore nazaj v mesto na svoj dom. Vidiš, Jezus je šel v nebesa, mi pojdemo pa za njim, ako ga

bomo imeli radi in ga ubogali. Kako bo tam lepo! Le poklekni in moli: O, dobri Jezus, sedaj si Ti v nebesih! Tudi jaz bi rad k Tebi prišel! Pomagaj mi! Rad Te imam, ubogal Te bom, Boga ne bom žalil, ne bom grešil!»

Binkošti. Po vnebohodu večkrat v nebesa pokaži. Ako bi bil otrok poreden, mu le reci, da ne bo mogel v nebesa, ako ne bo Jezusa rad imel. Kmalu napočijo binkoštni prazniki. V tem času boš otroka poučila o Sv. Duhu in o katoliški Cerkvi. Ta nauk je za otroka precej težak; zato dobro premisli, kako bi mu o binkoštih vse lepo razložila. Otrok je petleten, je v šestem letu, pa ima razum že precej razvit. Gotovo je večkrat slišal o Svetem Duhu in o cerkvi. To naj bo podlaga, na kateri moreš pomen binkošti vsaj nekoliko umljivo za otroka razložiti. Toda kako? Približno takole:

»Ko je Jezus šel v nebesa, so bili Njegovi učenci sami na zemlji, pa so se silno bali. Česa? Bali so se, da sovražniki Jezusovi ne bi sedaj njih preganjali, polovili in umorili. Zato gredo domov in se zaklenejo. Mnogo molijo. V strahu in molitvi mine deset dni. Deseti dan dopoldne nad njihovo hišo silno zašumi, kakor da je silen vihar. V hiši se pokažejo ognjeni plamenčki, kakor jeziki in nad

vsakim učencem en tak plamenček ostane. Kaj ne, to se tebi čudno zdi? Zares je čudno. Ti goreči plameni v podobi jezikov p o m e n i j o S v e t e g a D u h a , ki ga je Jezus poslal iz nebes, naj njegove učence razsvetli in jim ves strah odvzame. Sveti Duh se ne vidi, ker nima telesa. Kako naj učenci zanj vedo? Da bi zanj vedeli, je Bog tako naredil, da se je prikazal kakor goreč plamenček nad glavo vsakega učenca. Marija je tudi bila med njimi. Kaj pa so učenci sedaj storili? No, za danes je že dovolj; v nedeljo ti bom naprej povedala. Danes le še zdihni in reci z menoj: O Sveti Duh, še k meni pridi, ogrej me in razsvetli!»

Toliko je dovolj o Svetem Duhu. Prihodnjič pa pride nauk o katoliški Cerkvi. Tudi to je težko za otroka. No, ako se držiš zgodbe, bo otrok vsaj temno spoznal, kaj je katoliška Cerkev; to zadostuje; bolj natančno se bo že pozneje naučil. Ti pa ga nekako takole pouči:

»Ali še veš o Svetem Duhu, ki ga je Jezus iz nebes poslal in ki se je pokazal učencem kakor goreči jeziki? Sedaj ti bom naprej povedala, le pazi na moje besede. Ravno tiste dni so imeli Judje velik praznik; od vseh krajev jih je mnogo prišlo v mesto, kjer so bili Jezusovi učenci. Kar slišijo tisto silno šumenje in bučanje. Gledajo,

odkod to pride? Gredo in pridejo do hiše, kjer so bili učenci zbrani. Čudijo se! Vidiijo učence križanega Jezusa vse vesele in pogumne; niso več zaprti, ne boje se več, ampak kar pred Jude stopijo. In eden od njih, po imenu Peter, začne govoriti in pravi: Kaj se čudite? To je naredil tisti Jezus, ki ste ga vi križali, da je moral umreti; pa ni ostal v grobu, ampak je prišel živ iz groba in je potem šel v nebesa; nam pa je poslal Svetega Duha, da nas razsvetli in moremo vas učiti. Obžalujte strašni greh, ker ste umorili Sina božjega, objokujte ga, da vam Bog odpusti in ne boste morali v pekel. Tako pogumno govori sveti Peter. In zares, še tistega dne jih prav veliko obžaluje greh; mnogi začnejo verovati, da je Jezus Bog in postanejo Jezusovi učenci. Od tistega časa je pa vedno več ljudi, ki verujejo, da je Jezus prišel iz nebes, da nas pripelje k Bogu in v nebesa. Tako tudi mi verujemo, imamo Jezusa radi, Boga pa tudi in upamo priti k Njemu v nebesa. Svetega Petra ni več; on sam več ne uči; uče nas pa duhovni, ker je Jezus tako hotel. Zato hodimo v cerkev, kjer nam duhovni razlagajo, kar je Jezus učil. Kaj ne, kako smo srečni! Veliko ljudi nima še te sreče; ti jo pa imaš! Le

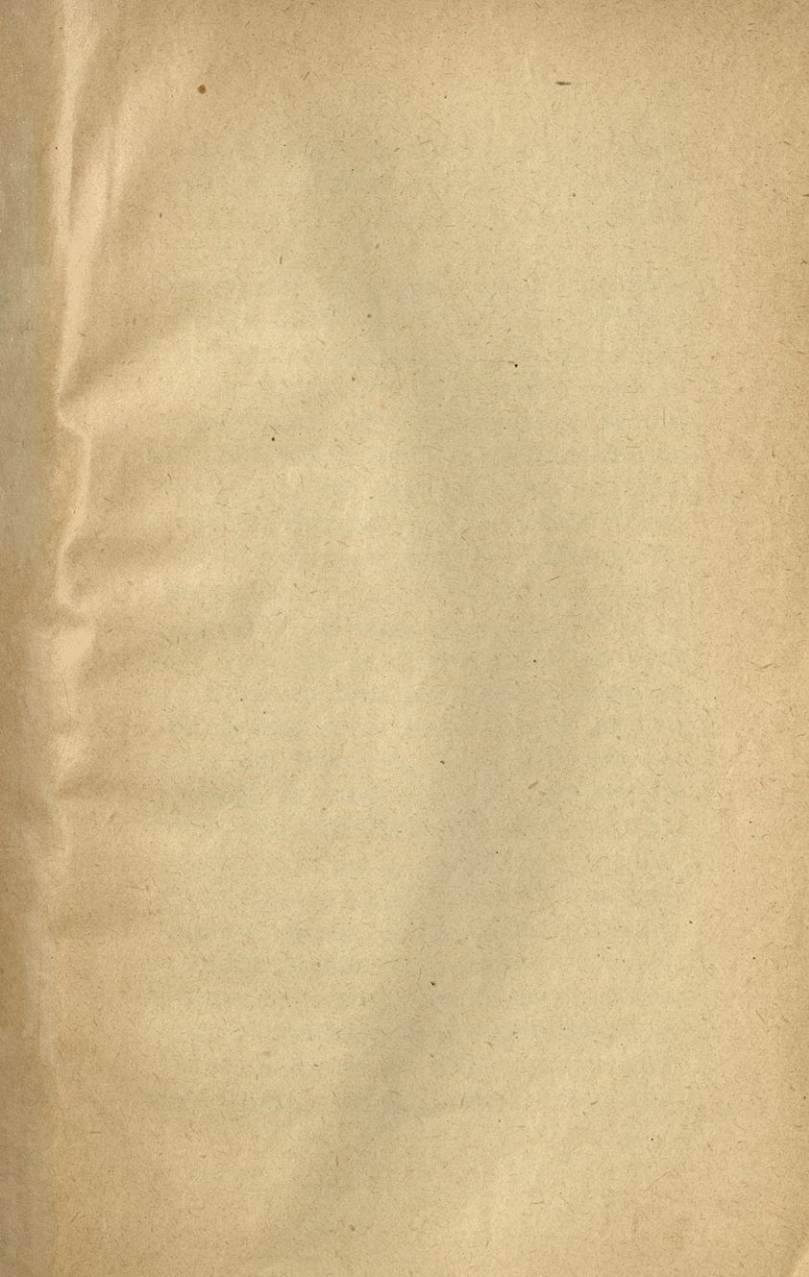
poklekni, da se Jezusu zahvališ in reci: O dobri Jezus, kako sem srečen, da vem, kar si Ti učil! Rad bom hodil v cerkev, da tam poslušam duhovnike, ki nam Tvoj nauk razlagajo.«

2.

Razne molitve.

Naučila si se, kako poučuj otroka v krščanskem nauku in kako mu ogrevaj srce, da ljubi Boga, da se ga boji, da želi v nebesa, da se trese pred peklom, da sklepa varovati se greha, da časti Mater božjo, angela variha, sv. Jožefa. Ker si dobra mati, boš že take besede dobila, da Te bo otrok vsaj nekoliko razumel. Tako ga učiš od drugega do izpolnjenega šestega leta; učiš ga po malem, le prav malo mu enkrat poveš. Drži se reda in obsega, kakor sem Ti jaz napisal.

Ni pa dosti, da otrok glavne resnice zna, mora tudi moliti. In zopet imaš Ti, draga mati, sveto dolžnost in težko nalogo, da otroka naučiš moliti. Molitve naučiti tako, da bo prav, je pa bolj težko, kakor pa polagoma učiti večnih resnic. Saj bi ne bilo prav, ko bi se otrok le besede molitvene naučil in bi jih kar brez zavednosti izgovarjal. Tako se navadno godi;

odtod pa se vrine v družine ta grda razvada, da tudi odrasli molitve kar hitro drdrajo, na njihov pomen pa nič ne mislijo.

Zato moraš Ti svojega otroka drugače učiti. Uči ga tako, da bo vsaj nekoliko vedel, kaj govori. Ne zahtevaj, da otrok molitev točno razume, to ni mogoče, to je še zate težko; torej samo nekoliko naj se mu zdi, kaj moli. Ko bo otrok rasel in se mu bo um razvijal, bo pa molitev bolje razumel.

Preden Ti začnem razlagati, kako otroka moliti uči, Te še nekaj prosim. Vprašam Te, kako pa pri vas molite? Kako rožni venec, kako angelovo češčenje, kako pred jedjo in po jedi? Vem, da se v mnogih hišah moli strašno hitro in brez premisleka; moli se tako, da druga stran začne moliti, preden prva svoj del dokonča, pa se kar vse pomeša; včasih se med molitvijo sem ter tje hodi, dela, svari in kara. To ni nobena molitev, ampak velika nesposobnost do Boga. Ali tudi pri vas tako grdo molite? Moli se bolj počasi, srednje hitro; vsaka beseda se natanko izgovori; druga stran ne začne, dokler ni prva svojega dela dokončala; med molitvijo se ne dela, se ne hodi, se ne vpije, ampak kleči se; stari ljudje in pa otroci smejo tudi sedeti.

Prosim Te, draga mati, Ti moraš na to paziti, da se tako moli. Ako ne bo kaj dobro in dosti spoštljivo, koj po molitvi povej in pouči. Ko se vsa hiša navadi na pobožno molitev, boste vsi veseli, srce bo med molitvijo zares uživalo in Bog bo vse milostno blagoslovil. Pa tudi Tvoj otročiček bo molitev spoštoval.

Na to sem Te moral opozoriti. Sedaj pa čuj, kako postopaj, da se otrok navadi moliti lepo, pobožno in s premislekom.

a) Prvi začetek.

Navadi se, da otročiča koj po porodu, ko ga lepo v voziček ali v posteljico pokladaš, prekrižaš, Jezusu in Mariji izročuješ.

Ko se čez nekoliko mescev, konec prvega leta in v drugem letu starosti zmeraj bolj zaveda, naj še nič ne moli, ampak kadar družina moli, naj se otrok nauči, da takrat na klopi ali v Tvojem naročju prav mirno sedi, popolnoma molči in ročice sklene. Mati, počasi in z veliko potrpežljivostjo ga tako privadi. Naj vé, da je molitev nekaj svetega. Tako naj bo včasih; največkrat pa, posebno ako molite šele pozno, deni otroka spat.

Ko se malo bolj razvije, morebiti že ob koncu drugega leta, naj se

nauči prekrižati se. Spočetka ga navadi napraviti križ na čelu, na ustnicah in na prsih kar brez besedi. Pokaži mu, kako naj levo roko na prsi položi, desno le majhno zakrivi, prste stisnjene drži, roko povzdigne in s palcem, ne z nohtom, ampak z mehkim delom palca potegne po čelu najpoprej od zgoraj doli, potem počez od leve na desno. Za prvič je dovolj samo to. Drugikrat naj se pokriža na čelu sam, potem ga ravnotako nauči napraviti križ na ustnicah in nazadnje na prsih. Torej spočetka brez besedi.

V tretjem letu si otroku marsikaj povedala o Bogu, ki je naš nebeški Oče in je naredil nebo in zemljo; pripovedovala si mu tudi o Jezusu, ki je Sin božji in je za nas na križu umrl. Sedaj povej otroku, zakaj se prekrižujemo, namreč zato, ker je Jezus na križu umrl in nam nebeški Oče radi te smrti na križu vse odpusti. Povej otroku, da ima nebeški Oče križ rad in nam je zavoljo križa dober; povej mu, da ima tudi Jezus, Sin božji, križ rad, ker je za nas na njem umrl; zato se nas zavoljo križa rad usmili. Sedaj ga pa nauči, kaj naj izgovori, ko se prekriža na čelu; namreč, ko potegne roko od zgoraj doli, naj reče: V imenu, ko pa jo potegne počez, naj reče: Očeta. Le povej mu, da reče v imenu

Očeta in naj si misli tistega Očeta, ki je v nebesih in je vse ustvaril.

Ravnotako ga nauči o križu na ustnicah. Ko potegne z roko od zgoraj, naj reče: in, ko počez, naj reče: Sina. Reci mu, naj misli na božjega Sina, ki je na križu za nas umrl, da nas ima Bog rad in moremo v nebesa.

Ko se prekriža na prsih, naj ravno tako govori najpoprej: in, potem: Svetega Duha; ko to izreče, naj roki sklene in reče: amen. O Svetem Duhu otrok še ni nič slišal, pa mu sedaj samo to povej, da je tudi Sveti Duh v nebesih pri Bogu Očetu in pri Bogu Sinu in mu pravimo Sveti Duh, ker je posebno lep in naredi, da smo tudi mi lepi ali sveti; naredi pa to pri sv. krstu.

Od sedaj navadi otroka, da se prekriža in vse tri osebe lepo izgovori, kadar zjutraj vstane, preden zvečer leže, pred jedjo in po jedi. Pomagaj mu Ti; včasih naj tudi oče pomaga ali kaka starejša sestra, ako se zna prav lepo prekrižati.

Drugih daljših molitev ni treba otroka učiti, dokler ni okoli treh let star, malo manj ali malo več, kakor je bolj ali manj brihten. Pač ga pa nauči krajših molitvic k Bogu Očetu, k Jezusu, k Mariji, k angelu varihu. Povedal sem Ti že, kako moli z otro-

kom, ki ga učiš verskih resnic. Navadi otroka, da tudi zjutraj in zvečer kaj moli. Nikar ne zahtevaj, da naj že sedaj z družino moli rožni venec ali druge dolge molitve in razne litanije. Marveč ga nauči prav kratkih molitvic za zjutraj in za zvečer, na primer: Prekriža se, potem pa moli: O B o g , ubogal Te bom! J e z u s , usmili se me! S v e t a M a r i j a , prosi zame! A n g e l - č e k v a r i h , varuj me! Čast bodi Očetu, Sinu in Svetemu Duhu; h koncu se zopet prekriža. Tako ga nauči, toda z m e r a j e n a k o . In, ako otrok po dnevu ni ubogal, je bil jezen, je koga udaril, reci mu zvečer: »Oh, tebe Jezus ni vesel, ker si bil jezen, si tepel, nisi ubogal; oh, poglej Jezusa na križu, poklekni, skleni ročice in reci: Jezus, žal mi je, odpusti, jutri ne bom več tak.« Tako boš otroku v z b u j e v a l a v e s t , pa se bo greha bal.

b) Pouk o vsakdanjih molitvah.

Ko je otrok tri leta star, gre v četrto ali celo peto leto, nauči ga onih molitev, ki jih molite vsak dan in so: O č e n a š , Č e š č e n a M a r i j a , V e r u - j e m . Uči pa otroka polagoma, vsak teden nekoliko in vse mu tako po otroško razloži, da se mu nekoliko dozdeva, kaj moli. Poizkusil Ti bom pomagati, kako otroka uči.

O č e n a š.¹

Ob nedeljah popoldne, posebno o dolgih zimskih večerih, si boš mogla določiti k a k o č e t r t i n k o u r e , da otroka naučiš moliti »Oče naš«. Otrok je že prav pogostokrat slišal, kako to lepo molitev družina moli; morebiti je že poizkušal z njo skupno moliti, toda ni šlo in ne gre. Sedaj mu pa reci, da ga boš »Oče naš« naučila in bo mogel z vami moliti, ker je že precej velik in razumen. P o u č u j g a p o l a g o m a ; č e t r t u r e z a d o s t u j e ; nauči ga vselej po eno prošnjo, kvečjemu po dve. Preden začneš, naj otrok sklene roki in pobožno moli, kar že zna; po nauku naj zopet isto izmoli in doda, kar se je naučil sedaj; toda prosim pobožno, počasi in naj vsako besedo točno izgovori. Uči ga približno takole:

N a g o v o r . Reci otroku: »Kadar ti kaj želiš, da bi ti tvoj oče dali, jih najpoprej pokličeš in zakličeš: oče! Ravno tako storimo, ako hočemo nebeškega Očeta kaj pro-

¹ »Oče naš« in vse druge molitve sem izkušal preprosto razložiti v pouk materi, kako naj jih polagoma razlaga otrokom; ne mislim pa, da bi otroci v teh letih razlago popolnoma razumeli; dovolj je, ako molitve le nekoliko razumejo in se jim vsaj nekoliko dozdeva, kaj molijo; s tem le temnim razumevanjem se bo vsaj preprečil brezmiselni mehanizem; zraven bo pouk tudi vzgojno vplival na otroško srce.

siti. Roke sklenemo in pravimo: Oče naš, kateri si v nebesih!» Te besede počasi ponovi in za Teboj naj jih tudi otrok lepo izgovori.

Prva prošnja. To prošnjo je bolj težko razumeti. Da bo otrok le nekoliko vedel, kaj prosi, ga nekako takole pouči: »V nebesih je naš Oče, Bog. To ime Bog je sveto ime. Bogu bi ne bilo prav, ko bi o Bogu grdo govoril, ali ime Bog kar tako imenoval, za šalo ali celo v jezi. Ne, ampak ime Bog naj nam bo sveto, posvečeno in izgovarjajmo ga prav pobožno. Da bi nam bilo ime Bog res kaj svetega, zato prosimo: Posvečeno bodi Tvoje ime!» Tako ponovi dvakrat, trikrat in otrok s Teboj, potem sam. Zopet mu zabičaj, naj imena božjega ne izgovarja grdo, ampak naj mu bo sveto, naj mu bo posvečeno.

Druga prošnja. Otrok naj sklene roki in moli, kar že zna. Potem mu reci, naj le posluša, da ga boš še dalje naučila in takole govori: »Kdo v naši hiši zapoveduje? Kaj ne, naš oče? So pa možje, ki zapovedujejo mnogim hišam in vasem, kar celim deželam. Tem pravimo, da so kralji. Nebeški Oče zapoveduje v nebesih in na zemlji; zato mu tudi pravimo, da je Kralj. Kraljuje posebno v nebesih, angeli ga časte

kot kralja. Tudi mi ga moramo častiti kot kralja in ga prositi, da bi k njemu prišli med angele. Zato molimo, rekoč: »Pridi k nam Tvoje kraljestvo!« To se pravi: O Bog, daj, da Te tukaj častimo kot kralja in pridemo po smrti k Tebi v nebesa, kjer Ti kraljuješ in je tam Tvoje kraljestvo. Sedaj pa ponovi kar sam to prošnjo!« Potem naj otrok sklene ročici in naj razločno moli vse, kar zna.

Tretja prošnja. To prošnjo boš pa prav lahko razložila; in sicer takole: »Bog je torej kralj. Kralja mora vse ubogati. Gorje mu, kdor ga ne bi ubogal! Hudo bi bil kaznovan. Bog je kralj; zato moramo tudi njega ubogati; kar reče, se mora storiti; njegova volja se mora izpolniti. Kdor božje volje ne stori, ga mora Bog kaznovati, v nebesa ga ne mara. Vidiš, v nebesih so angeli; vse storé, kar Bog reče, voljo božjo izpolnjujejo vselej, prav natančno in naglo. Zato jih ima Bog rad. Kaj ne, tudi jaz in pa ti morava ubogati Boga, ki je Kralj, morava njegovo voljo izpolnjevati. Volja božja je, da moliš, da imaš starše, brate in sestre rad, da ne kradeš, da ne lažeš!; zato moraš to izpolniti. Včasih je to težko. Zato pa Boga prosimo, naj nam pomaga in molimo: »Zgôdi se

Tvoja volja kakor v nebesih, tako na zemlji!» V nebesih se zgodi volja božja, ker jo storé angeli; in mi prosimo, da naj se ravno tako volja božja stori na zemlji; v nebesih ubogajo angeli, na zemlji pa ti in jaz in vsi ljudje.« Otrok naj to prošnjo ponovi. Morebiti bo težko šlo, ker je mnogo besedi; potrpi in pomagaj otroku. Nazadnje naj zopet sklene roki in naj moli »Oče naš« od začetka.

Četrta prošnja. Ta prošnja se lahko razloži, bolj težko pa otroku v spomin vtisne. Ko je lepo izmolil, kar zna, pouči ga dalje, rekoč: »Kadar si lačen, prosiš mene ali očeta za kruh. Dobiš ga, rada ga ti dava. Kdo ga pa nama dá? Bog! On stori, da raste žito; iz žita pa kruh naredim. Kruh vsak dan jemo. Da bi ga zares vsak dan imeli, prosimo Boga, naj nam ga vsak dan podeli in molimo: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh!« Boga torej prosimo, naj nam dá kruh danes in vsak dan; če bomo lepo molili, dal nam ga bo.« Še enkrat ponovi sama prošnjo prav počasi, potem naj jo ponovi otročiček in ponavlja naj jo tako dolgo, da vsako besedo natanko izgovori. H koncu naj izmoli vse, kar zna.

Peta prošnja. Besedi »dolg« in »dolžnik« sta otroku nepoznani, zato ne bo prav lahko mu to prošnjo jasno razložiti.

Vendar poizkusi približno takole: »Hudo je, če kdo Boga razžali, ker noče storiti, kar Bog hoče. Ako je tak greh velik, ne more v nebesa. Kaj pa sedaj? Prosimi moramo, prav pristrčno prositi Boga, naj nam odpusti! Ako ti očeta razžališ, ti je hudo in prosiš: »Oče, nikar ne bodite hudi!« Ravno tako moramo nebeškega Očeta prositi in reči: »Odpusti nam naše dolge!« namesto da bi rekli grehe, rečemo dolge, kar ravno tisto pomeni. Torej, kako prosimo?« Otrok ponovi. Potem nadaljuj:

»Bog nam bo rad odpustil, samo to hoče, da tudi mi odpustimo onim, ki so nas razžalili. Ako ti kdo kaj žalega reče, ali te kdo udari, ti nagaja: ne smeš jeze držati ali celo nazaj udariti. Tega Bog ne mara. Ampak jezo moraš premagati, odpustiti moraš in zopet biti dober. Ako pa nočeš biti dober in nočeš odpustiti tistemu, ki te je žalil, tudi Bog ne bo odpustil, če ga še tako prosiš. Zato molimo: »Odpusti nam naše dolge, kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom!« Dolžnik je tisti, ki je tebe razžalil. Kaj ne, ti ne boš jeze držal? Potem boš pa lahko prosil Boga, da naj ti odpusti.« Otrok naj ponavlja to prošnjo, potem pa naj zopet ves »Oče naš« spočetka moli.

Šesta prošnja. Ta je sicer kratka,

toda beseda izkušnjava za otroka ni razumljiva. Kako boš to prošnjo razložila? Otrok lepo izmoli, kar zna do te prošnje; potem pa reci: »Otrok moj, sedaj pa le pazi. Kajne, greha ne smemo storiti, nebeškega Očeta bi razžalili. Sedaj pa včasih pride kak otrok, pa pravi, da bi ti kaj vzel, se zlagal ali drugega natepel. Tak otrok tebe izkuša, na greh te zapeljuje; to je grd izkušnjavec. Včasih ti pa nekaj v srcu pravi, da bi lagal, da ne bi ubogal, da bi greh naredil. Vidiš, to je grda izkušnjava. Kako bi bilo hudo, ko bi ti tako storil, kakor hoče izkušnjava! Bogu bi se zameril! Da se ti izkušnjava ne bi vdal, naj pomaga Bog in zato molimo: »In nas ne vpelji v izkušnjava!« Vidiš, mi prosimo, naj nas Bog varuje izkušnjav, da ga ne bi razžalili. No, kako molimo?« Sedaj naj otrok ponovi.

Sedma prošnja. Ta pa ni težko razumljiva; otrok lahko ve, kaj je hudo. Približno takole mu govori: »Kako je hudo, ako je kdo bolan ali lačen ali žalosten! Še bolj hudo je, če greši, se Bogu zameri in bi v pekel prišel. Zato prosimo Boga in molimo: »temveč reši nas hudega!« Le prosimo in Bog nas bo rešil in varoval vsega hudega, varoval bolezni, lakote, žalosti, posebno greha in pekla.«

Sedaj naj otrok ponovi to prošnjo; po-

tem naj sklene ročici in naj ves »Oče naš« izmoli. Potem ga pa pohvali, koliko zna in kako ga bo Bog rad imel, ako bo lepo molil zjutraj in zvečer. Naj doda molitvi še besedico »Amen!« in mu povej, da ta besedica pomeni prošnjo: »Tako naj se zgodi.«

Č e š č e n a m a r i j a.

Molitev »Češčenamarija« nam je zraven »Očenaša« najbolj navadna. Otrok jo sliši prav pogostokrat. Naj se nauči ravno tako razumno, kakor »Očenaš«. Otrok je že nekako štiri leta star, je v petem letu. V tem času si mu Ti, draga mati, že marsikaj povedala o Mariji in Jezusu. Povedala si mu, kakor sem Te poučil, da je Jezus prišel iz nebes za nas grešnike in da je Marija njegova mati. To zadostuje, da mu tudi »Češčenomarijo« moreš razložiti s pridom. Pozkusiva.

Otroku nekako takole govori: »To že veš, da je Jezus prišel iz nebes in da je Marija njegova mati. Sedaj pa poslušaj, kako se je to dogodilo. Ko je imel Jezus priti na svet, pošlje Bog, naš nebeški Oče, k Mariji svojega angela. Ta naj ji pove, da bo dobila Jezusa. Angel pride k Mariji in jo pozdravi: »Češčena Marija, milosti polna, Gospod je s Teboj, blažena si med ženami!« Angel torej pravi: »Če-

ščena Marija!« kakor bi rekel: pozdravljena bodi Marija! Pa zakaj jo tako pozdravlja? Sam ji pove, ko ji reče: »milosti polna«. Hotel je reči: Tvoja duša je zelo lepa. Kdor ima lepo dušo, ga ima Bog rad in je z njim. Ker je bila Marijina duša posebno lepa, je bil Bog z njo. To ji je angel povedal, rekoč: Gospod je s Teboj. Kako srečen in blažen pa je vsak, če je Bog z njim, kako srečna in blažena je bila torej Marija, ker je bil Bog z njo! Čelo angel ji je to povedal, rekoč: »blažena si med ženami«. Blažena je Marija; še bolj blažen pa je Jezus, njen sin, ker je sam Bog! Zato se dodajo še te besede: »in blažen je sad tvojega telesa, Jezus!« Mi molimo in pozdravljamo Marijo vsak dan, da, še večkrat na dan z besedami: »Češčena Marija! milosti polna; Gospod je s Teboj; blažena med ženami in blažen je sad Tvojega Telesa: Jezus.« Sedaj naj otrok ponovi; pomagaj mu!

Ko pride zopet čas pouka, naj otrok najpoprej moli, kar zna od Češčenamarije, potem ga uči še dalje in reci: »Oh, Marija je tako sveta in Mati božja, zato molimo k njej, naj za nas Boga prosi in pravimo: »Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike!« Kajne,

to boš že zapomnil. Pa kdaj naj Marija za nas prosi? Prosi naj za nas grešnike sedaj in ob smrtni uri; namreč sedaj, da ne bi grešili, in ob smrtni uri, da bi srečno umrli in v nebesa prišli. Tako jo prosimo, ko molimo: »Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike sedaj in ob smrtni uri. Amen.« Otrok naj sedaj vse izmoli. Priznaj mu, da se je že veliko naučil in reci, da za plačilo ga hočeš koj danes še nekaj naučiti; reci mu: »Jezusa moramo radi imeti; zato ga radi hvalimo večkrat in recimo: »Hvaljen Jezus! Amen.« Kajne, ta pozdrav si že slišal? Ki imamo Jezusa radi, se tako pozdravljamo. Eden reče: »Hvaljen Jezus!« drugi pa nadaljuje: »Amen.« Meni bo prav ljubo, ako boš ti zjutraj, ko vstaneš in prideš k meni ali k očetu, naju pozdravil z besedami: Hvaljen Jezus! Midva ti bova odgovorila: Amen. Zvečer, preden boš šel spat, ravno tako naredi. Kajne, saj boš?»

Od sedaj naj otrok zraven navadnih kratkih molitvic zjutraj, ko vstane, se umije in napravi, koj moli Očenaš in Češčenamarijo; ravno tako zvečer, preden leže. Ne kaže še, da bi molil z vami rožni venec; predolgo traja in moral bi moliti prehitro, pa bi se navadil na slabo molitev.

Apostolska vera.

Apostolsko vero nauči otroka šele v petem ali šestem letu starosti. Ne uči ga poprej, dokler mu v verskih resnicah nisi razložila, kaj pomeni božič, post, velika noč in tudi že binkošti. Šele ko otrok te resnice iz življenja Jezusovega vsaj nekoliko ve, šele tedaj bo pripraven, da mu boš apostolsko vero precej lahko razložila in jo bo nekoliko razumeval. Tudi za pouk apostolske vere sprejmi prav kratko navodilo.

Ko pride pravi čas, pohvali otroka, da že zna vse od rojstva Jezusovega do vnebohoda Njegovega in do prihoda Sv. Duha. Potem mu pa povej takole:

»Vse to, kar sva se tako dolgo učila, je pa v kratkem povedano v prelepi molitvi, ki se imenuje vera. Naučila te jo bom, da boš še to znal. Saj jo moraš znati, ker jo vsak dan zvečer molimo. Le poslušaj! No, povej, kdo je vse ustvaril? Dobro si povedal! Da, Bog, naš nebeški Oče, je ustvaril nebo in zemljo. Kako mogočen je Bog! On more vse, zato pravimo, da je vsemogočen. Vsemogočen ni noben človek, ni noben angel, ampak samo Bog. Torej Bog, ki je vsemogočen, je ustvaril nebo in

zemljo. Zato začnemo vero takole moliti: Verujem v Boga, Očeta vse-mogočnega, stvarnika nebes in zemlje. Kaj ne, to boš lahko zapomnil? Le povej!»

Ko pride otrok drugič k pouku, naj to lepo ponovi; potem ga uči dalje in reci: »O Jezusu sva se tudi že prav veliko naučila. To že veš, da je Jezus Sin božji. Danes ti pa povem, da ima Jezus še eno ime, namreč Kristus, zato pravimo: »in v Jezusa Kristusa«. On je Sin božji, in sicer edini Sin božji; Bog Oče nima več Sinov, ampak samo enega, namreč Jezusa Kristusa. Zato molimo: »in v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega«. Ponovi! Ta Jezus je Bog in zato tudi naš Gospod. Veš, komu pravimo gospod? Takemu človeku, ki je imeniten, pa drugim zapoveduje. Najbolj imeniten Gospod je pa Jezus, ker on zapoveduje vsem ljudem. Zato pa še dodamo: »Gospoda našega«. Torej vse skupaj: »... in v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega«. Sedaj naj otrok ponovi sam, in sicer najpoprej to, kar se je ravnokar naučil, potem vse od začetka. Opozori ga le, da naj »verujem« reče le v početku, potem naj namestu »verujem« reče »in«.

Pri prihodnjem pouku naj otrok od vere ponovi to, kar si ga naučila. Ker že zna, poučuj ga dalje, in sicer vedno na podlagi tega, kar že zna. Reci mu: »Povedala sem ti že večkrat, da je Marija Jezusova Mati in da ga je dobila od Boga. Pomisli, sam Bog je po Svetem Duhu Marijo tako blagoslovil, da je dobila Jezusa. To resnico, da je Marija po blagoslovu Svetega Duha dobila Jezusa, tudi verujemo, in ko smo rekli: »in v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega«, dodamo te-le besede: »Kateri je bil spočet od Svetega Duha, rojen iz Marije Device.« Ali boš sedaj vedel? No, lepo ponovi. Tako, prav dobro.«

Ko otrok naučeni stavek zna, lahko še nadaljuješ in rečeš: »Ker si tako priden in si vse zapomniš, se bova danes še nekaj naučila. Kaj ne, nisi še pozabil, kako so Judje Jezusa sovražili, ga ujeli, peljali pred sodnika in je obsojen trpel, križan bil, na križu umrl in je bil po smrti v grob položen. To že veš, le imena tistega sodnika še ne veš, ki je Jezusa obsodil, da je moral trpeti in umreti. Ime mu je bilo Poncij Pilat. Ali si boš zapomnil? Vse to tudi verujemo in po besedah: »kateri je bil spo-

čet od Svetega Duha, rojen iz Marije Device« rečemo: »trpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in v grob položen«.

Ko si otrok to zapomni, naj sklene ročici in ponovi vso vero, do tega člena. Ako mu gre težko, o dobra mati, ne kregaj ga, marveč mu pomagaj. Prihodnjič nadaljuj: »Ko je Jezus umrl, so ga položili v grob; toda On ni ostal v grobu, ampak je tretji dan iz groba prišel živ, ali On je tretji dan od mrtvih vstal. Kje je bila po smrti tri dni Njegova duša? Zapazi: pred peklom. Ni bila v peklu, tudi ne v nebesih, ampak pred peklom. Tam so bili vsi pobožni ljudje, ki so od začetka sveta do Jezusove smrti pomrli. Čakali so na Jezusovo smrt, da bodo mogli v nebesa. In glej! Kako se razvesele, ko pride med nje duša Jezusova! Spoznali so, da so rešeni in bodo prav kmalu mogli v nebesa. Tretji dan jih duša Jezusova zopet zapusti, gre v svoje telo v grobu in Jezus pride živ iz groba. To vse povemo v molitvi tako-le: »trpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in v grob položen, šel pred pekel, tretji dan od mrtvih vstal.« To je za enkrat dovolj.

»Vera« je za otroka precej težka. Zato moraš, draga mati, z otrokom potrpeti. Pazi

le na to, da bo otrok molil počasi in da bo vsako besedo natanko izgovoril. Kadarkoli ga začneš učiti, naj se pred poukom lepo prekriža in moli vero, dokler jo zna. Ko otrok izmoli, nadaljuj! Otrok že ve, da je Jezus šel v nebesa, ne ve pa še, da v nebesih »sedi na desnici Boga vseмогоčnega« in kaj to pomeni. Ti ga pouči in reci: »Moj otrok, to že veš, da Jezus ni ostal na zemlji, ampak da je šel v nebesa; ne veš pa še, kje v nebesih je Jezus. V nebesih sedi Jezus na desnici Boga. Kaj ne, če jaz tebe sem k sebi posadim, to čutiš, da te imam rada. Tako je tudi Bog, Oče vseмогоčni, Jezusa k sebi posadil na desnico, namreč k desni roki, da mu pokaže, kako ga ima rad in da naj z njim vlada ves svet. Sedaj boš pa že razumel, kaj se pravi, ko v veri molimo: »tretji dan od mrtvih vstal, šel v nebesa, sedi na desnici Boga, Očeta vseмогоčnega.« Kaj ne, kako je lepo, da je naš Jezus v nebesih, kjer sedi na desnici Očetovi in z njim svet vlada! Ali boš mogel ponoviti?»

Ko zopet pride čas poučevanja, reci otroku: »Danes boš pa nekaj novega slišal, in sicer nekaj groznega, česar ti še nisem pripovedovala. Čuj! Jezus je torej v nebesih na desnici Boga Očeta in z njim vlada svet, namreč vse ljudi na svetu. To

pa že veš, kako so nekateri ljudje hudobni in Boga ne ubogajo; midva ga bova pa ubogala, kaj ne? Hudobneže bo Bog kaznoval, dobre pa poplačal. Kdaj se bo to zgodilo? Koj po smrti, posebno pa konec sveta. Le poglej naokoli! Ne bo zmeraj tako ostalo; pride konec sveta. Ko pa ta konec pride, bo prišel Jezus v oblakih neba iz nebes vse ljudi sodit; vsi bodo morali pred Njega priti: On pa bo dobre vzел v nebesa, hudobne pa pahnil v pekel, kjer bodo vekomaj trpeli. Tako bo Jezus sodil ob koncu sveta dobre in hudobne ljudi. To molimo tudi v veri: »sedi na desnici Boga, Očeta vse-mogočnega, od on d o d bo prišel sodit žive in mrtve«; žive: tako se imenujejo dobri, in mrtve: tako se imenujejo hudobni. Sedaj ponovi. Kaj ne, to bo grozno! Zato bodi priden, Jezusa ubogaj, pa boš sodnji dan prišel med žive, namreč med dobre, in Jezus te bo v nebesa vzел.« Pouk skleni po navadi. Toliko bo za enkrat dovolj.

Drugič nadaljuj: »O S v e t e m D u h u si že slišal. Prišel je binkoštno nedeljo iz nebes nad učence Jezusove v podobi gorečih jezikov. Radi tega molimo: »v e r u j e m v S v e t e g a D u h a«. To je lahko; sedaj pa pridejo v veri bolj težki nauki, ki jih še ne

znaš. Kako bo lepo, ko se jih sedaj naučiš. Kaj je storil Sveti Duh? Učence Jezusove je razsvetlil; koj so začeli nauk Jezusov oznanjevati; mnogi so jim verjeli, da je Jezus Sin božji in so k njim pristopili. Učence Jezusove in vernike, ki vanj verujejo, imenujemo sveto katoliško Cerkev. Torej, ako rečeš: sveta katoliška Cerkev, misliš na vse ljudi, ki v Jezusa verujejo. In tudi v veri molimo: »verujem v Svetega Duha, sveto katoliško Cerkev«. Ko to izmolimo, rečemo še to-le: »občestvo svetnikov.« To je zate bolj nerazumljivo. Pazi, da ti povem in boš nekoliko razumel. Kaj je to? Svetniki so verniki, ki so že pri Bogu v nebesih, pa tudi verniki, ki v vicah trpe in pa mi verniki na zemlji. Torej verniki v nebesih, v vicah in na zemlji se imenujejo svetniki; vsi ti se pa imajo med seboj radi in si pomagajo. Saj slišiš, kako molimo za duše v vicah; slišiš pa tudi pri litanijah, kjer prosimo Marijo, sv. Jožefa, sv. Petra in vse svetnike, naj oni za nas Boga prosijo. Tako smo med seboj zvezani in ta zveza se imenuje »občestvo svetnikov«. Sedaj boš pa že nekoliko vedel, kaj pomeni, ko moliš: »verujem v Svetega Duha, sveto katoliško Cer-

kev, občestvo svetnikov«. Otrok naj vse lepo izmoli.

Imamo še tri člene. Te lahko obenem razložiš. Ko pride določeni čas, otroku približno takole govori: »Kako že lepo moliš vero; dolgo se je že učiva, danes pa prideva do konca. Tri imenitne resnice boš danes spoznal. Za greh že veš, da je nekaj strašnega. Kdor ima velik greh, ne more v nebesa. Boga moramo prositi, naj se nas usmili in naj nam odpusti. In Bog zares odpusti, toda edino le v katoliški Cerkvi, edino v njej se dobi »odpuščanje grehov«. Zato v veri molimo: »verujem v Svetega Duha, sveto katoliško Cerkev, občestvo svetnikov, odpuščanje grehov«. Ponovi!« Ko otrok ponovi, nadaljuj!

»O Jezusu sva že molila v veri, da bo prišel sodit žive in mrtve, namreč vse ljudi, dobre in hudobne. Toda kako jih bo Jezus sodil, ko vendar mrtvi v grobu leže? Le poslušaj! Ko pride konec sveta, bo Jezus poslal svoje angele, ki bodo tako silno zatrobili, da se bo povsod slišalo. Ko bodo angeli trobili, bo Jezus, ki je vsemogočen Bog, mrtvim zapovedal, naj iz grobov ven pridejo, naj od smrti vstanejo in se pred Njim postavijo, da jih očitno sodi. Glas Jezusov je tako mogočen, da ga bodo mrtvi ubogali; grobovi se bodo odprli in telesa

mrtvih bodo vstala iz grobov. V veri mi to molimo, ko rečemo: »verujem... v odpuščanje grehov, vstajenje mesa«; rečemo vstajenje mesa, namesto da bi rekli vstajenja teles, ker so naša telesa iz mesa. Temu pa koj pristavimo: »in večno življenje; amen«. Po sodbi bodo šli vsi dobri verniki v sveta nebesa, nikoli več ne bodo umrli, ampak živeli bodo vekomaj; zato molimo: »verujem v Svetega Duha... in večno življenje. Amen.« Hudobni verniki bodo pa pahnjeni v peklenški ogenj tudi za vekomaj. Kaj ne, kako grozno!« Sedaj naj otrok ponovi zadnje člene in potem vso vero. Le pomagaj mu, kjer ne gre. Prav pohvali ga in kako veselje mu napravi. Nekoliko časa ne vzemi nič novega, ampak ponavljaj vero in mu člene še enkrat ravno tako razloži, kakor prvič.

Šest temeljnih resnic.

Pri poučevanju apostolske vere se je otrok precej mučil. Naj se nekoliko odpočije. Zato ga nauči šest temeljnih resnic. Ta nauk bo zanj lahek, ker jih že ve, le naštetih jih ne zna. Otroku ni treba reči, da ga boš učila šest temeljnih resnic. Saj mu besede »temeljnih« ne boš mogla razjasniti. Reci otroku, da ga boš naučila

šest najbolj važnih resnic; to bo pa otrok že nekoliko razumel.

Ko pride določeni čas, mu tako-le govori: »Jezus nam je povedal šest nauk o ali šest resnic, ki so tako važne, da ne more v nebesa, kdor jih ne zna; zato pravimo, da so najbolj važne. Ti jih že znaš, le ne veš še, katere so in kako se po vrsti naštevajo. Tega se boš pa prav lahko naučil, le poslušaj. Prva resnica se glasi: »Da je Bog«. To ti že davno veš, kajne! Samo tega nisi vedel, da je takovažno. Kdor je ne ve, ne more v nebesa k Bogu: kako bi mogel priti k Bogu, ako zanj še ne ve. Torej prva: »Da je Bog«. Druga: »Da je Bog pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje.« To ti je tudi znano. Saj si slišal v veri, kako bo Jezus sodil žive in mrtve, dobre in hudobne; dobre bo plačal in vzel v sveta nebesa, hudobne pa kaznoval in pahnil za vekomaj v pekel. Dragi otrok, nikar ne pozabi, da je Bog sodnik, in sicer pravičen sodnik, ki prav gotovo dobro plačuje in hudo kaznuje.« Otrok naj to ponovi.

Prihodnjič nadaljuj nauk. Začni s tretjo resnico, potem ko je otrok prvi dve ponovil. Reci: »Sedaj pa čuj, kako se glasi tretja resnica: »Tretja, da so tri božje osebe: Oče, Sin in Sveti Duh.«

Učila sva se že večkrat, da je Bog Oče v nebesih, da je Jezus, Sin njegov, iz nebes prišel na zemljo in da je tudi Sveti Duh iz nebes prišel na binkoštni dan. To ti je znano; znano ti pa še ni, da so Oče, Sin in Sveti Duh samo en Bog, akoravno tri osebe. Kaj je oseba? Vsak človek je ena oseba; tako si ti ena oseba, jaz tudi, tvoj oče tudi. Tretja važna resnica pa nam pove, da so v enem Bogu tri osebe, namreč Oče je prva oseba, Sin je druga oseba, Sveti Duh je tretja oseba, torej en sam Bog pa tri osebe. Tako nam je povedal Jezus, drugače mi tega ne bi vedeli. Jezusu moramo pa vse verovati. No, kako se glasi tretja resnica? Kako prva in kako druga?

Ker tako točno znaš že tri važne resnice, si boš še četrto lahko zapomnil. Četrta resnica se glasi: »Da se je Bog Sin, druga božja oseba, učlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal.« Kajne, ta resnica je dolga; pa nič se ne boj, zapomnil si jo boš; le pazi: ta resnica nekaj pove o Bogu Sinu. Kaj pa? Pravi, da se je Bog Sin učlovečil, da je namreč človek postal. To ti je pa že znano! Saj sva se učila, da je Jezus prišel iz nebes, da je Marija njegova mati in je bil človek, kakor smo

mi. Pridejano je pa, da se je Bog Sin, druga božja oseba, učlovečil. Saj sva ravnokar v tretji resnici slišala, da so tri božje osebe: prva Oče, druga Sin; in o tej drugi osebi, o tem Sinu pravi četrta resnica: da se je učlovečil ali človek postal, kakor smo mi. Pa zakaj se je učlovečil? Četrta resnica pravi: »Da se je Bog Sin, druga božja oseba, učlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal«. To pa že vse veš, kajne? Veš, kako je Jezus na križu umrl, da nam Bog Oče odpusti grehe, nas ima zopet rad in moremo v nebesa in se zveličati. Namreč reči, priti v nebesa ali pa reči, zveličati se, je isto. No, sedaj pa ponovi!« Pomagaj otroku, ker je toliko besedi, pa bi se lahko motil. Opozori ga na ljubezen Jezusovo; spomni ga, kako strašen je greh, da brez smrti Jezusove na križu ne bi mogli v nebesa. Za danes je to prav dovolj.

Pri prihodnji uri naj otrok vse zopet ponovi. Potem ga poučuj dalje in mu približno tako-le govori: »Štiri glavne resnice že znava; imava še dve; naučila se bova danes obeh. Čuj! Peta resnica je: »Da je človeška duša neumrjotna.« To je pa kratko in si boš kaj zapomnil. No, kar ponovi! Dobro. Kako je to važno! Vsak človek ima telo in dušo. Živ

je človek le tako dolgo, dokler je duša v njem. Ko pa gre duša iz telesa, človek ne živi več, mrtev je. Mrtvo je telo, pa mora v grob. Duša pa ni mrtva, nikdar ne umrje; ko telo zapusti, gre v večnost, gre v nebesa, v vice ali v pekel, kakor zasluži.«

»Sedaj pa čuj še eno važno resnico! Kajne, v nebesa bi vsak človek rad prišel, vsakdo bi se rad zveličal! V pekel nikdo ne želi, pogubljen biti v peklu se vsakdo boji. V nebesa pa pride in se zveliča le tisti, ki ga ima Bog rad; Bog ima rad le tistega človeka, ki ima lepo dušo, ne pa umazano z grehom. To pa že veš, kaj dušo lepo naredi? Dušo naredi lepo milost božja. Milost božja pa tudi pomaga, da Boga ubogamo, greha ne naredimo in duša lepa ostane. To lepoto pa zahteva Bog od vsakega, ki hoče v nebesa. In to nam pove šesta resnica, ki pravi: »Da je milost božja k zveličanju potrebna«. Kako pravi šesta resnica? Sedaj pa ponovi vseh šest.« Otroku pomagaj; naučil se je zopet nekaj novega, vesel bo prav iz srca.

Deset božjih zapovedi.

Otroka že dolgo časa skrbno vzgajaš in prav lepo poučuješ. Kmalu bo izpolnil pet

let, morda je že v šestem letu. Tvoj otrok se zna lepo prekrižati, lepo moliti Očenaš, Češčenamarijo, apostolsko vero in šest temeljnih resnic. Zraven molitev je slišal nauk o Bogu, o stvarjenju in grehu, o Gospodu Jezusu in o njegovem življenju od rojstva do vnebohoda, o prihodu Svetega Duha in o katoliški Cerkvi.

Tudi o grehu otrok že marsikaj ve. Sedaj je čas, da začne greh še bolj sovrážiti. Zato ga mora tudi še bolj spoznati. To se bo zgodilo, ako mu prav po otročje razložiš deset božjih zapovedi, ki naj se jih na pamet nauči. Ne zahtevaj pa, da bi znal na pamet tudi Tvojo razlago, ta naj otroku samo pomaga, da vsaj nekoliko razume zapovedi, ki se jih uči in vsaj nekoliko ve, kaj je greh, kaj mali, kaj smrtni greh. Da, pri razlagi le razločuj male in smrtne grehe! To ni preveč težko in bo otroku silno koristno ne le za prvo sveto spoved, ampak za celo življenje.

Postopaj pa tako, da najprej zapoved poveš; otrok naj jo ponovi, ti mu pomagaj; potem pa jo razloži. Ob koncu naj otrok zapoved zopet ponovi.

Vzemi pri vsakem poučevanju po eno zapoved, kvečjemu po dve; več ne, da ne bo za otroka pretežko. O početku pouka naj otrok ponovi, kar že zna. Ostani ljubezniva,

akoravno otroku ne gre gladko; le veselo mu pomagaj, pa bo še otrok vesel in se bo rad učil.

Začni morebiti tako-le: »Dragi otrok! Že veš, da moramo Boga ubogati! O, kdo ga ne bi ubogal, ki je tako dober in nas tako ljubi! Kakor v naši hiši zapovedujejo naš oče in jih moramo ubogati, tako po celem svetu zapoveduje Bog, nebeški Oče. Kar zapove, moramo vsi storiti. Dal nam je pa deset zapovedi, ki so posebno lepe in za nas potrebne, če hočemo srečni biti. Teh zapovedi ti še ne znaš. Kaj ne, pa bi jih rad znal? Sklenila sem, da te jih naučim. Deset jih je; počasi jih bova jemala, da jih boš bolje vedel. Začniva v božjem imenu!« Potem pa začni:

Prva zapoved: »Veruj v enega samega Boga«. Otroku reci: »Znano ti je, da je en sam Bog; ni več bogov. Bog zapove, da to veruješ. Ponovi to zapoved.« Otrok jo ponovi; ako ne zna, mu pomagaj.

Druga zapoved: »Ne imenuj po nemarnem božjega imena.« Razloži otroku besedo »nemaren« in zakaj se ne sme božje ime po nemarnem imenovati. Reci: »Torej božjega imena ne smemo po nemarnem imenovati. Kaj je to po »nemarnem«? To bi bilo, ko bi ti ime Bog izgovarjal kar za šalo ali pa vedno, skoraj pri

vsaki besedi iz navade. Tega Bog ne bi rad imel; taka navada bi bila grešna in bi Boga razžalila. Vendar pa ne bi Boga tako razžalila, da te ne bi prav nič rad imel, le malo manj bi te imel rad. Zato pravimo: Ime božje izgovarjati nemarno, je mali greh, le malo razžali Boga. Toda, ko bi kdo Boga v jezi nalašč zaklel, bi ga pa že tako razžalil, da ga Bog ne bi prav nič več rad imel; naredil bi smrten greh. Vidiš, to je zate nekaj novega: Kdaj je mali greh in kdaj je smrtni greh. Z obema se razžali Bog; toda če kdo stori mali greh, ga ima Bog še rad, akoravno manj, in bi ga še v nebesa vzel; če pa kdo naredi smrten greh, tega Bog nima nič več rad in ga ne bo vzel v nebesa, ampak pahnil v pekel, ako se pred smrtjo nespori. Rekla sem, kdor ima mali greh, bi ga Bog še v nebesa vzel; toda ne koj; ampak poprej bi se morala duša malega greha očistiti. Kje? Oh, čuj! V ognju, v strašnem ognju, ki gori v vicah. Vice so tisti kraj, kamor pridejo duše, ki nimajo smrtnega greha, ampak le kak mali greh. Mali greh dušo omadežuje, Bogu je zopern. Boga žali. Zato taka duša ne more kar naravnost v nebesa. Bog jo obsodi v vica, kjer je strašen ogenj,

da dušo madeža očisti. Kako grozen je torej tudi mali greh. Varovati se ga moraš!»

Tretja zapoved: »Posvečuj praznik!« Ponovi! Ko otrok ponovi, mu pomen besedi razloži, rekoč: »Praznik je toliko, kolikor nedelja. Kaj pa vidiš v nedeljo? V cerkev gremo k sveti maši, k pridigi, popoldne k litanijam; saj sem tudi tebe že s seboj vzela. Ti sedaj še nisi dolžan hoditi v cerkev ob nedeljah; dolžan pa boš, ko boš star sedem let. Kdor bi mogel k sveti maši, pa ne mara, smrtno greši; kdor pa ne more iti, če je holan, ga noge bole ali mora otroke varovati, ta pa nič ne greši. Kajne, ti boš pa k sveti maši rad hodil! Saj je v cerkvi tako lepo!«

Pa še nekaj je v nedeljo. Ali kdaj vidiš očeta, da bi v nedeljo drva cepili, gnoj kidali, šli na polje orat ali pa z živino kaj vozili? Kajne, tega ne vidiš nikoli. Ob nedeljah je Bog taka opravila prepovedal; kdor bi jih opravljal brez potrebe, Bogu vkljub, bi smrtno grešil. Vidiš, to se pravi posvečuj praznik: v nedeljo pojdi v cerkev k sveti maši in nikar ne opravljaj težkih del! Ali si boš zapomnil?»

Četrta zapoved: »Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji!« »Ta zapoved je pa posebno za otroke važna. Glej! sam Bog hoče, da očeta in mater spoštuješ! Spoštuješ pa očeta in mater, če jih imaš rad, če jih hitro ubogaš, če z njimi lepo govoriš. Ako pa ti ne bi ubogal, pa bi koj rekel: nočem; ako bi ti na očeta in mater kričal, ako bi jih grdo gledal, jih jezil ali celo udaril, ti očeta in mater ne bi spoštoval, ampak bi grešil zoper četrto božjo zapoved.«

»Pa še nekaj! Starše ubogati pa ni lahko. Kajne, kako včasih nerad ubogaš! Treba se je premagati. In čuj, kako je Bog dober! Da bi otrok bolj rad ubogal in se premagal, Bog otroku posebno plačilo obljubi. Saj pravi: »Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji!« Kajne, ti bi rad dolgo živel? Kajne, ti bi rad, da bi ti bilo dobro na zemlji? In komu Bog to obljubi? Otrokom, ki starše spoštujejo. Torej že na zemlji ubogljivega otroka Bog blagoslovi, kaj pa šele po smrti! Nebesa mu podeli.«

»Nepokorne otroke pa Bog že na zemlji kaznuje, in prav mogoče je, da ne pridejo v nebesa, ampak v pekel. Ako otrok malo pogodrnja, pač nič kaj rad

ne stori, kar mu starši rečejo, to še ni smrten greh; toda, ako bi otrok starše vsak dan močno jezil, jim vedno kljuboval, jih grdo gledal, ali celo udaril, bi pa grešil smrtno in prišel v pekel, če se poprej ne bi spokoril.«

»No, sedaj pa ponovi četrto zapoved! Že znaš. Kajne, ti boš starše spoštoval? Saj imaš očeta rad, ki za te skrbe, kako so dobri! Grdo bi bilo, ko bi jih žalil. Pa tudi oče ne bi mogli tebe radi imeti: pokregali bi te, ali pa bi te še s šibo natepli. Kako bi to bilo hudo! Ali ni neumno staršev ne ubogati, ne spoštovati?«

Peta zapoved: »Ne ubijaj!« »Kajne, to boš prav lahko zapomnil. Bližnjega ubiti je smrten greh. Pa ne samo ubiti koga Bog prepoveduje, ampak tudi pretepati ga, udarjati koga s pestjo, s kolom, nanj kamne metati, suvati ga, z no-go brcati, na tla povaliti. O, kako je to grdo in kako grešno! Pretepe sovraži Bog, pa tudi vsak pošten človek. Tako grdo in surovo in grešno pa dela, kdor je jezen ali togoten; zraven pa še vpije, zmerja, preklinja! Kako je to grozno in grdo in Boga žali! Otrok, take grdobije in zmerjanja in kletve si ti že slišal! Oh, to so pogostokrat smrtni grehi, so Bogu tako zoprni, da jih s pe-

klom kaznuje. Vidiš, greh ni le koga ubiti in pretepati, ampak greh je tudi jeza, zmerjanje, preklinjevanje. Kajne, teh grdobij se ti ne boš naučil? Ne boš preklinjal, ne boš jeze držal, ne boš suval, kamne metal, pretepal! Ne, Boga tako žaliti nikakor ne smeš!

To je pa tudi res, ko bi bil tile nekoliko jezen, bi le prav majhno udaril, bi le nekoliko grozil, bi še ne bil smrten greh, vendar lepo ni in nevarno je, da se jeza ne poveča in se pravi pretep ne začne. Zato moraš tudi majhno jezo premagovati in nikoli nobenega ne udariti. Zapomni si, da prav nikogar ne! Posebno grdo in pred Bogom grešno bi bilo, ko bi se ti jezil na bratca, na sestro, jih zmerjal, ali celo brcal, suval, tepel! Ne, tega Bog ne mara! Ali bi bilo tebi prav, ko bi tebe drugi zmerjali, suvali, tepli?

Ta zapoved: »Ne ubijaj!« pa še nekaj pomeni. Tudi sebe ne smeš ubiti ali pa si škodovati na zdravju. Zato bi grešil, ko bi visoko doli skakal; saj bi se mogel ubiti, ali si vsaj nogo ali roko zlomiti! Grešil bi tudi, ko bi prav letal, pa bi ti bilo silno vroče in ti bi šel se mrzle vode napiti! Vročemu mrzla voda škoduje; celo umreti bi

mogel. In veš, kaj še zdravju škoduje? **Pijanost!** Saj poznaš, kakšni so pijanci? grdi so, umazani, nemarni, pa tudi vse jih boli: glava, želodec, noge. Kdor močno pije, posebno tisto peklenško žganje, navadno ne živi dolgo, kmalu umrje. Glej, pijanost ni le grda, ampak tudi pred Bogom grešna, pelje k zgodnji smrti in v peklenško brezno. Zares, smrtno ne greši, kdor je le malo pijan, in sicer malokdaj: nevarno pa je. Otrok moj, kajne, da ne boš grd, gnusen in grešen pijanec! Nikdar ne pij žganja, tudi ne, ko bi ti ga kdo ponujal! Dokler rasteš, še vina ne pij! Če otrok večkrat pije, slabo raste, glava mu ni brihtna in kmalu postane pijanec. Torej, obljubi, da se boš varoval! Kajne, kako dober je Bog, ki nam le to prepoveduje, kar je za nas grdo in nesreča že na zemlji!»

Ta zapoved: »Ne ubijaj!« še nekaj prepoveduje. Ne samo telesa, ampak tudi duše ne smeš ubiti, ali raniti. Duša se ubije in je mrtva za nebesa, če kdo smrtno greši, rani se pa, če kdo naredi mali greh. Torej: dušo bi ubil, kdor bi koga nagovoril, da stori smrten greh; ranil pa, kdor bi koga nagovoril, da stori mali greh. Kaj takega je Bog ostro prepovedal, rekoč: ne ubijaj!

Šesta zapoved: »Ne prešustvuj!« Besede »ne prešustvuj« pa še ne razumeš. Povem ti, da toliko pomeni, kakor ne bodi nesramen, ne bodi nečist. Kdo pa je nesramen? Najpoprejšti, ki svojega telesa nalašč ne pokriva, ampak ga vpričo drugih odkriva; nesramen je, kdor potrebo kar tako očitno opravi, da ga vsak lahko vidi; nesramen in nečist je, kdor tiste dele telesa na sebi ali na drugih gleda ali celo tipa, ki so vedno pokriti. To je greh; in sicer smrten greh za tistega, ki nalašč radi telesnih občutkov, iz hudobije tako dela. Kdor tako dela, škoduje duši, da ni več lepa, ampak da je umazana; škoduje pa tudi telesnemu zdravju. Zato je vse to Bog prepovedal z besedami: »ne prešustvuj!«

Kajne, dragi otrok, da ne boš nesramen in nečist? Ko vstaneš, se hitro obleci, da te ne bo nikdo nagega videl; ko greš spat, le v srajci ostani, in ko se preoblačiš, to hitro napravi, da te nikdo ne vidi, kakor sem te učila; svojo potrebo opravi skrivaj in hitro: angel varih je pri tebi, Bog te vidi, zato tudi sebe ne glej in ne tipaj, razen če je potrebno, da se osnažiš; kak hiter pogled iz radovednosti, ali kak majhen dotikljej, tudi le iz radovednosti, bi ne bil smrten greh; toda

nevarno bi bilo in prav nespodobno; ako bi se pri bratcu ali sestri kaj nespodobnega videlo, ne glej, ampak hitro pokrij; kopat se nikoli ne hodi nag, popolnoma brez obleke, to bi bilo nesramno; beži pa od otrok, ki so nesramni in nespodobni! Kajne, saj me boš ubogal in ne boš nesramen, ne boš nečist in nespodoben tudi takrat ne, ko te jaz ne vidim: vidi te Bog!»

Sedma zapoved: »Ne kradi!«
 »Kajne, to pa že razumeš in tudi veš, kako je to grdo in sramotno. Tatu še gosposka v ječo zapre. Torej nikar ne kradi, nikoli nič skrivaj ne vzemi, tudi doma ne. Če kaj potrebuješ, le prosi očeta ali mene, pa boš dobil. Nič sam ne vzemi: ne kruha, ne sadja, ne mleka, ne denarja! Res, vzeti skrivaj male stvari, ni smrten greh, toda, kdor začne krasti male reči, je prav nevarno, da bo začel kmalu večje reči jemati, pa bo smrten greh, in ako ga dobe, sramota, pa še ječa.«

»Zapomni si pa tudi, da zapoved »ne kradi« prepoveduje tudi drugim škodo delati; škodo bi naredil, ko bi tovarišu kaj strgal, obleko, papir, knjige. Škodo naredi, kdor na tujem pase, kdor v tujem grmu šibe reže. Vse to se ne sme in je greh; ako je škoda majhna, je

mal greh, ako je velika, je smrten greh. Tudi, ako kako reč najdeš, moraš poprašati, čegavo je, kdo je izgubil, in nazaj dati. Torej sedma zapoved prepoveduje krasti, škodo delati, najdenih stvari ne povrniti. Ali si si zapomnil? In ubogal boš?»

Osmá zapoved: »Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega!« To boš bolj težko razumel, pa le poslušaj in bo šlo. Po krivem pričati je toliko, kakor krivo ali lažnivo govoriti, z eno besedo lagati. To si zapomni! O laži veš, kako je grda; laž Bog prav posebno sovraži, pa tudi vsak pošten človek. Kako je otroka sram, ako se zlaže, pa ga dobe, da je lagal. Ko bi ti lagal meni ali očetu ali komu drugemu, Boga bi razžalil, jaz in oče bi te pokregala; da, ko bi večkrat lagal, bi te oče s šibo natepli, tako grda je laž. In veš, kdaj bi bila laž posebno grda? Če bi ti brate in sestre po krivem tožil; ko bi namreč ti kaj napravil, da bi se mene ali očeta bal, bi pa rekel, da nisi napravil ti, ampak tvoj brat ali sestra, da bi bil kaznovan brat ali kaznovana sestra, ne pa ti. Kako bi se ti s tem Bogu zameril; mene ali očeta bi še goljufal, ko bi lagal; toda Boga pa goljufati ne moreš, ker Bog vse

vidi. Res, kaka majhna laž ni smrt
ten greh, grda je pa vendarle.
Torej zapomni osmo zapoved, v kateri pravi
Bog: ne pričaj po krivem zoper svojega
bližnjega, ali ne laži zoper svojega bližnje-
ga! Sedaj ponovi! Dobro si povedal! Torej
lagati ne! Boga ne bi goljufal.«

Deveta zapoved: »Ne želi svo-
jega bližnjega žene!« Ta zapoved
velja samo za bolj odrasle ljudi. Kajne,
skoraj pri vsaki hiši imajo očeta in mater.
To sta mož in žena. Bog hoče, da sta mož
in žena do smrti skupaj v isti hiši; prepove-
duje pa, da bi kak mož hotel rad imeti ali
k sebi vzeti kako drugo ženo. Strašno bi
grešil, strašno bi Boga razžalil!«

Deseta zapoved: »Ne želi svo-
jega bližnjega blaga!« Ta je pa že
zadnja zapoved; še to si zapomni, boš pa vse
znal. Torej ne želi svojega bližnjega blaga.
Kaj je to »blago«? Blago so tiste stvari, ki
jih bližnji ima, kakor hiša, vrt, njiva, ži-
vina, drva, obleka, denar. Vidiš, takih
reči, ki jih bližnji ima, nikdo ne
sme vzeti, da, celo poželeti jih
ne sme. Ko bi mislil to-le kravo, ta-le
denar, to-le obleko, ki jo ima sosed, kako
bi jaz to rad imel! Ko bi mogel, bi kar vzel.
Taka želja je greh. Ko bi močno
želel, prišlo bi do tega, da bi poizkusil tudi

ukrasti, če bi le mogel. Takih želja Bog ne pusti. Če bi pa mislil, tako obleko bi tudi jaz rad imel, kakor jo ima sosedov, zato bom pa očeta prosil, naj mi jo kupijo, ta želja bi pa ne bila greh. Sedaj pa ponovi! Česa ne smeš želeti? Ali mi moreš naštetih vseh deset božjih zapovedi?« Naj jih otrok našteje. Ako se mu kaj zaplete, mu pomagaj. Nazadnje ga pohvali, koliko že zna.

Poglavitni grehi.

Ko otrok zapovedi božje zna, bi mogla začeti koj s cerkvenimi zapovedmi. Vendar se ti svetuje, da pouk o cerkvenih zapovedih še odložiš, da jih otrok ne bo zamenjaval z božjimi. Vzemi rajši poglavitne grehe, katere si otrok navadno precej lahko zapomni. Tudi je potrebno, da se mu studijo, ker tudi v njem poganjajo. Imenuj greh in ga kratko otroku primerno razloži.

Prvi: »N a p u h«. Otrok je napuhnjen, če misli, da je najbolj močan, da ima najlepšo obleko, da največ zna in zato druge otroke po strani gleda in si misli, ti pa niso nič. To je že grdo in Bog se žali. Še grše bi bilo in bolj grešno, ako bi tak napuhnjen otrok drugim pravil, kako je najbolj močan, največ ve in bi se iz drugih norčeval. Za takega otroka Bog ne mara. Ali boš tudi ti

tako nes pameten in napuhnjen? Ne smeš biti. Kar imaš, vse ti je dal Bog, pa se njemu zahvali.

Drugi: »lakomnost«. Lakomen je tisti otrok, ki hoče kar vse sam imeti: sam hoče imeti vsa jabolka, sam vse igre, sam vse živalice, sam vse denarje; torej sam vse, drugim pa nič ne bi dal, še bratu in sestri ne! Ali ni to grdo? Prav je, da je Bog to prepovedal. Mi moramo biti z m alim zadovoljni; ako pa kaj imamo, moramo radi drugim dati; posebno revežem in revnim otrokom moramo radi kaj dati, sebi pa odtrgati.

Tretji: »nečistost«. To pa že veš iz šeste zapovedi božje. Torej nagote sam ali z drugimi ne kazati, ne iz hudobije gledati ali tipati! Te grehe Bog posebno sovraži.

Četrti: »nevoščljivost«. Ali veš, kdo je nevoščljiv? Pazi! Ako bi vedel, da ima drugi otrok lepe igračke, lepo obleko, bi ga pa zato grdo gledal, zanj ne bi maral in si mislil: ta ima, jaz pa ne! To ni prav! Grešno je, pa tudi grdo. Bog nam bo že dal, česar potrebujemo; naj ima eden več, drugi pa manj! Kaj za to? Da nas ima le Bog rad in v nebesa pridemo. Če ima otrok vsega dovolj, pa je hudoben, kaj mu

to pomaga? Vidiš, nič, ker ga Bog ne mara in ne bo mogel v nebesa.

Peti: »požrešnost«. Požrešnost! Kako grd greh! Žival je požrešna; saj si videl pujske, kako žro. Če bi otrok kar vse v svojo skledico pograbil, pa hitro jedel in požiral, da bi se skoraj zadavil, tak bi bil požrešen. Ali pa, če bi tako hitro in mnogo jedel, da ga želodec tišči, da ga trebuh boli, bil bi tudi požrešen. Kako grdo je to; tudi zdravju škoduje in Boga žali. Kajne, ti boš počasi jedel in čakal, da ti dam jaz ali oče? in ako te prosi bratec ali lačen otrok, mu boš pa tudi nekoliko od svojega dal. To ima Bog rad, pa tudi jaz in oče in vsi dobri ljudje.

Nekaj je pa še bolj grdo, namreč vino ali žganje piti požrešno, preveč! Tak človek ne more ravno hoditi, celo pada; ne more govoriti, komaj kaj zabrblija; pa vse ga boli. Tako grda še žival ni! In kako je to Bog prepovedal! Pijanec ne pride v nebesa. Torej peta božja zapoved prepoveduje tudi grdo pijanost.

Šesti: »jeza«. Za jezo že veš; o, saj si bil tudi ti že jezen! Ali še veš, kako si v jezi z nogo udarjal, z zobmi zaškripal, grdo pogledal, z roko nameril in celo udaril! To je jeza, kajne! Grda je, Boga žali

in nazadnje še v ječo pripelje. Otrok, Boga se boj in jezo premaguj. Jeznega človeka se vsakdo boji; radi pa imajo vsi otroka, ki je miren in krotek.

Sedmi: »lenoba«. Kdor ne mara delati, pa bi le posedal; kdor ne mara moliti in Boga častiti, ta je len. Lenega človeka čaka lakota in morda še v nebesa ne pride, ako bi iz lenobe velike stvari zanemaril, na primer ako iz lenobe ne bi hotel v nedeljo k sveti maši. In lenoba je še sama grda; nobeden nima rad, če se mu očita, da je len. Ti boš pa priden za delo in priden za službo božjo, pa te bova z očetom rada imela in Bog te bo tudi rad imel.

Sedem Zakramentov.

O svetih Zakramentih otrok pogostokrat sliši. Poizkusi mu jih vsaj nekoliko razložiti. Natanko ne bo razumel Tvojega pouka; nekaj bo pa že. Koristno mu bo, če se mu že sedaj vsadi v srce spoštovanje do svetih Zakramentov in srčna želja, da jih bo mogel čimpreje sprejeti. Tudi za to razlago naj Ti podam kratko navodilo.

Morebiti boš približno tako-le začela: »Slišal si, da male otroke h krstu nesejo, da škof birmajo, da gremo k spovedi in k

svetemu obhajilu. Ker si že velik in boš kmalu začel hoditi v šolo, se morava naučiti, kaj to pomeni. Kajne, saj bi rad vedel? Najpoprejsito zapomni, da se sveti krst, sveta birma in drugo imenujejo Zakramenti, ali po naše svete stvari; ker so svete, jim pravimo sveti Zakramenti. Vseh je sedem. Dal nam jih je dobri Jezus. Kdor hoče v nebesa, jih mora prejemati; kdor jih ne prejema, ne more v nebesa. Sedaj pa poslušaj, da ti jih razložim.

Tako približno moreš začeti, da otroku vzbudiš zanimanje, veselje in voljo se jih naučiti in pozneje tudi prejemati. V poučevanju ne hiti, le polagoma pojdi naprej; pri početku vsakega poučevanja naj otrok ponovi, kar že zna. Pa kaj to pripovedujem, saj Ti, draga mati, vse to že sama dobro veš! Vselej najpoprej sveti Zakrament imenuj, potem ga pa razloži nekako tako-le:

Prvi: »Sveti krst«. Kaj je to? Vsakega majhnega nesejo v cerkev; v cerkvi pridejo gospod, vzamejo vode in z njo otroka po glavi polijejo, rekoč: »Jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha«. Zraven opravijo več molitev. Potem pa otroka nazaj domu prinesejo. Pri krstu dobi otrok ime. Tako si bil tudi ti krščen in takrat so ti dali ime, ki ga

imaš. To je sv. krst. Jezus je tako zapovedal: Kdor ni krščen, ne more v nebesa. K svetemu krstu so te nesli boter in botra: zato jih imaš rad in jih spoštuješ.

Drugi: »Sveta birma«. Te pa ne morejo naš gospod podeliti, ampak škof. Oni namreč pridejo in pomazilijo otroka s svetim oljem na čelu; prekrižajo ga in malo na lice udarijo. Tudi to je zapovedal Jezus. Otroku, ki ga škof birmajo, podeli Sveti Duh moč, da more bolj lahko biti priden in se more vedno Jezusa držati.

Tretji: »Sveto Rešnje Telo«. Z menoj si bil v cerkvi. Ali si videl, kako je šlo veliko ljudi k oltarju in so jim gospod nekaj belega na jezik polagali? To je kakor bel kruhek; toda pod to podobo kruha je skrit sam Jezus Kristus. In ko gospod tisto belo reč ljudem na jezik polože, pride v njihovo srce sam Jezus Kristus. O, prevelike sreče! Ali nisi videl, kako sem tudi jaz prejel Jezusa? Tudi ti ga boš kmalu prejel. Prihodnje leto boš začel hoditi v šolo in kmalu potem boš tudi ti tako srečen, da boš prejel Jezusa v svoje srce. In Jezus, skrit v beli podobi kruha, se imenuje sveto Rešnje Telo.

Četrty: »Sveta pokora«. Večkrat

slišiš, da gremo k spovedi. Kdor Boga s smrtnim grehom razžali, ne more v nebesa, ako Bog ne odpusti. Bog pa odpusti le, ako grešnik svoje grehe pove gospodu in reče, da mu je žal in da ne bo več grešil. T a k o j e J e z u s z a p o v e d a l. Kdor grehov ne bi hotel povedati gospodu in obljubiti, da ne bo več Boga žalil, ne bo nikdar prišel v nebesa. Ni pa treba grehov povedati glasno, ampak prav tiho, da samo gospod slišijo. Ali nisi videl v cerkvi tam na strani male hišice, ki so v njej gospod sedeli in so ljudje tja hodili. Zakaj? Kar tiho na ušesa so ljudje povedali grehe, gospod pa so jim jih odpustili. In vse to se imenuje sveta pokora. Dragi otrok! Tudi ti si že večkrat Boga razžalil: bil si jezen, ubogal nisi, zlagal si se, otroke si zmerjal, suval! Boga si razžalil. Preden boš prejel sv. Rešnje Telo, boš moral k spovedi. Kar tiho boš gospodu vse povedal, rekel boš, da ti je žal, da se boš poboljšal, pa ti bodo grehe odpustili; in tudi Bog ti bo vse odpustil, rad te bo imel, zopet boš imel pravico do nebes. O, kolika sreča in koliko veselje!

Peti: »Sveto poslednje olje«. Kadar v kaki hiši kdo nevarno oboli, pošljejo po gospoda. Gospod pridejo, bolnika spovejo in obhajajo. Potem pa vzamejo sveto olje in pomazilijo bolnika na očeh, na

ušesih, na nosu, na ustih, na rokah in nogah; zraven pa molijo, naj bolniku odpusti Bog vse grehe, ki jih je storil z očmi, z ušesi, z ustmi, z rokami, z nogami. In Bog res odpusti, če je le bolniku žal, ker je grešil. Tako je zapovedal Jezus. Bolnik je sedaj ves čist, vsi grehi so mu odpuščeni: lahko umrje, ne boji se, saj ve, da gotovo pride v nebesa.

Šesti: »Sveto mašnikovo posvečenje«. Gospodu pravijo mašnik, ker sveto mašo opravljajo. Da pa smejo sveto mašo opravljati, jih škof za to posvete. Namreč svoje roke jim polože na glavo, potem jim roke pomazilijo s svetim oljem in jih oblečejo v mašniško obleko. Tako so gospod v mašnika posvečeni in temu pravimo: »Sveto mašniško posvečenje«. Sedaj pa lahko veš, zakaj gospodu roko poljubimo, kadar jih srečamo. Škof so jim roke posvetili s svetim oljem in v imenu Jezusovem rekli, naj bo vse blagoslovljeno, kar te posvečene roke blagoslove. Sedaj pa veš, kajne? In boš prav rad poljubil roko gospodu, ko jih srečaš.

Sedmi: »Sveti zakon«. Jaz in pa oče skupaj živiva, skupaj delava, skupaj moliva, pa skupaj za vas skrbiva. Ti veš, kje sem jaz doma; nisem bila zmeraj tukaj. Kako sem pa prišla v našo hišo? Tvoj oče

so prišli po mene, šla sva v cerkev in z nama naši prijatelji; v cerkvi sva obljubila, da bova skupaj živela, skupaj delala, skupaj molila in skupaj za otroke skrbela. Gospod so naju blagoslovili. Tako sva prejela Zakrament, ki se imenuje sveti zakon. Ko sva z očetom ta sveti Zakrament, namreč sveti zakon, prejela, nisem šla več domu k svojemu očetu, ampak šla sem s tvojim očetom v to-le našo hišo in bom tukaj ostala do smrti.

Vidiš, koliko zopet znaš! In tako lepih reči si se naučil! Povej mi lepo po vrsti vse svete Zakramente! Krščen si že, pravico imaš do nebes. Prav kmalu boš prejel še tri svete Zakramente, namreč sveto birmo, sveto Rešnje Telo in sveto pokoro. Bog daj in Mati božja Marija, da bi jih prav vredno prejemal! Pa boš mogel lepo živeti, greha se varovati, srečno umreti in v nebesa priti.«

Angelovo češčenje.

Petletnemu otroku boš mogla, in tudi s pridom mogla pojasniti molitev »angelovo češčenje«. Saj čuje otrok to molitev vsak dan, morda jo tudi z družino moli. Zato se spodobi, da bi jo vsaj temno razumel. Kdo naj mu jo razloži? Draga mati, pouk se zopet od Tebe pričakuje, ki si ga že precej vajena. Podam Ti prav kratko navodilo.

Preden začneš otroku primerno razlago, mu reci: »Ko zazvoni opoldne ali zvečer, pravimo, kakor že veš, da molimo angelovo češčenje. Tudi ti z nami moliš in zdi se, da prav rad. Gotovo želiš izvedeti, kaj to pomeni? Le poslušaj, da ti to prelepo molitev razložim!« Sedaj pa prav polagoma povej najpoprej besede, ki naj jih otrok ponovi, potem šele razloži. Bojim se namreč, da se je otrok, moleč z Vami, navadil besedenapačno izgovarjati. Nauči ga torej predvsem, da besede angelovega pozdrava izgovarja prav!

Začniva s poukom: »Angel Gospodov je oznanil Mariji in spočela je od Svetega Duha«. Ta pozdrav povej otroku prav počasi; otrok naj besede točno ponovi. Ko jih zna, mu jih takole razloži: »Najpoprej molimo z besedami: »Angel Gospodov je oznanil Mariji«. No, kaj ji je oznanil? Ali se še spomniš, ko sva se učila, kako je Bog poslal angela k Mariji, naj ji pove, da bo mati Jezusova, ki bo za nas umrl in nas odrešil. Ali se še spominjaš, kako je angel Marijo pozdravil? Rekel je: »Češčena Marija, milosti polna, Gospod je s Teboj, blažena si med ženami«. Vidiš, na ta pozdrav, na to oznanilo mislimo, ko pravimo, da molimo ange-

lovo češčenje. In zato molimo, rekoč: »Angel Gospodov je oznanil Mariji«.

Ko je angel Gospodov Marijo pozdravil in ji oznanil, da bo mati Jezusova, je Marija rekla, naj se zgodi božja volja. Ali še veš, kaj se je po teh besedah zgodilo? Sveti Duh je Mariji dal Jezusa; Marija je Jezusa dobila od Svetega Duha; namesto da bi rekli: »Marija je dobila od Svetega Duha«, rečemo: »Marija je spočela od Svetega Duha«. Glej, na ta dogodek se spomnimo, ko molimo: »Angel Gospodov je oznanil Mariji in spočela je od Svetega Duha«. Sedaj pa skleni ročici in moli, kar sem te naučila.« Toliko zadostuje za enkrat. Prihodnjič pa nadaljuj.

Začni z Marijinimi besedami: »Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!« Otrok naj ponovi in naj vsako besedo razločno izgovori. Ko zna, mu razloži pomen, kar ne bo ravno težko; le reci: »Učila sva se že, kaj je Marija storila, ko ji je angel Gospodov oznanil, da bo od Svetega Duha dobila sina ali da bo od Svetega Duha spočela. Učila sva se že; le besed Marijinih ti nisem natanko povedala; ti jih bom pa danes. Marija je rekla angelu: »Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!« Kajne, ravno tako molimo. Ko je Mariji an-

gel oznanil, da bo mati Jezusova, ni bila nič prevzetna, ampak vsa ponižna je rekla, da je dekla Gospodova. Kajne, dekla mora gospodarja ubogati, zato je Marija koj pridejala besede: »Zgodi se mi po tvoji besedi!«, namreč, zgodi naj se, kakor je Bog po angelu oznanil. Ali si zapomnil? Sedaj pa skleni roki, poglej tja gori na podobo Matere božje in moli prav lepo, kar sva se sedaj o »angelovem češčenju« učila.»

Tretjič povej otroku še zadnje besede te molitve, namreč: »In Beseda je meso postala in med nami prebivala«. Otrok naj le ponovi, Ti ga pa pouči, rekoč: »Pravimo: »Beseda je meso postala«. Kaj je ta Beseda? »Beseda« je Sin božji, Jezus, ki se večkrat Beseda imenuje. In »Beseda je meso postala«, to je ravnotako, kakor bi rekel: »Beseda je postala človek, ali Sin božji je postal človek«. Naše telo je meseno; zato pravimo o Sinu božjem, ki je postal človek in je imel človeško telo, ki je meseno, da je postal meso, pa molimo: »In Beseda, namreč Sin božji, je meso postala.« Ko je Sin božji prišel na svet, se je imenoval Jezus. Jezus je pa mnogo let na zemlji med nami prebival, nas je učil, delal čudeže, je trpel, na križu umrl, od mrtvih vstal in šel v nebesa. Na to se spomnimo, ko molimo:

»In Beseda je meso postala in med nami prebivala.« Poglej, sedaj pa znaš celo angelovo češčenje. Skleni roke in lepo ga moli!»

Nazadnje povej še otroku, za kaj molimo angelovo češčenje tako pogostokrat; reci mu: »Angelovo češčenje molimo trikrat na dan: zjutraj, opoldne in zvečer. Zakaj? Angelovo češčenje nas spominja, da je Jezus, sam Sin božji, prišel iz nebes na zemljo, da za nas trpi in umrje in nas obvaruje pekla; ako ne bi bil prišel, bi morali vsi v pekel. Ker je pa On za nas na križu umrl, nam nebeški Oče grehe odpusti, nas ima zopet rad in moremo v nebesa. Kolika sreča! in kako dober je Bog! Te dobrote božje ne smemo nikoli pozabiti, marveč moramo Bogu vedno hvaležni biti. Da ne pozabimo, zato je zapovedano, da v vsaki cerkvi trikrat zvoni: zjutraj, opoldne in zvečer; ko zazvoni, delo ustavimo in vsi veseli, vsi hvaležni molimo »angelovo češčenje«.

Cerkvene zapovedi.

Otrok je v šestem letu. Kmalu ga bodo vezale tudi cerkvene zapovedi. Naj se jih pravočasno nauči! Mislim, da mu jih boš lahko razložila. Postopaj približno takole:

»Davno je že, kar sva se naučila deset božjih zapovedi. Dal jih je Bog, zato se imenujejo božje zapovedi. Imamo pa še pet zapovedi, katere imenujemo cerkvene zapovedi. Zakaj tako? Ker jih je zapovedala sveta Cerkev, namreč papež in škofje. Papeža in škofo moramo ubogati; tako je zapovedal Jezus Kristus, naš Gospod in naš Bog.

Dosedaj cerkvene zapovedi tebe še niso vezale. Toda kmalu boš star sedem let, pa te bodo vezale. Zato jih moraš znati. Gotovo se jih boš rad naučil. Jih je pa samo pet, torej ne bo preveč težko. Le poslušaj! V tretji božji zapovedi je zapovedano posvečevati nedeljo, kar že veš. Zraven nedelj moramo posvečevati še nekoliko drugih dni. Ni davno, kar je močno zvonilo, šli smo v cerkev in imeli smo lepo procesijo; pa ni bila nedelja, ampak četrtek. Ravnotako gremo v cerkev tudi tisti dan, ko se spominjamo, da je Marija v nebesa šla, in še nekatere druge dneve, akoravno ni nedelja. Da pa te dni tako posvečujemo, ni zapovedal Bog, ampak Cerkev. Zato pravimo: Prva cerkvena zapoved se glasi: »Posvečuj zapovedane praznike!«

V tretji božji zapovedi pravi Bog: »Posvečuj praznik«, namreč nedeljo; v prvi

cerkveni pa zapoveduje Cerkev: »Posvečuj zapovedane praznike«, namreč nekatere dni, akoravno ni nedelja. Povedala sem ti že, da moramo v nedeljo k sveti maši; kdor ne mara iti, ker je preveč len, smrtno greši; prav ravnotako smrtno greši, kdor noče iti k sveti maši na zapovedan praznik. Oboje zapoveduje Cerkev, rekoč: »Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih prisveti maši!« Ponovi, dragi otrok!»

Ko otrok ponovi, razlagaj dalje: »Torej ob nedeljah in zapovedanih praznikih moramo biti pri sveti maši. Kako pa? V cerkev k sveti maši ti že hodiš. Kako se moraš v cerkvi obnašati? Ali smeš po cerkvi sem ter tje hoditi, govoriti, smejati se, šepetati, okoli po cerkvi zijati? Kako sem ti rekla? Kaj so ti oče naročili in ti vsako nedeljo naročajo? Prav! Torej lepo na enem kraju stati ali klečati, biti tiho, na oltar gledati in moliti, to je treba v cerkvi. Z eno besedo, mi moramo biti pobožni, kakor se spodobi v cerkvi, kjer je Bog. To pobožnost, kakor se spodobi, nam Cerkev naravnost zapoveduje, rekoč: »Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo prisveti maši!« Ponovi. Vedi pa, kdor pri sveti maši ni pobožen, kakor

se spodobi, on žali Boga, on greši. Res, ako bi se le nekoliko okoli ozrl, le tiho zašepetal, binaredille mali greh; ko bi pa kar nalašč otroke suval, le okoli zijal, tako da bi ljudi močno motil, bi pa kmalu prišli do smrtnega greha. No, tebe že pohvalim, da se lepo obnašaš. Saj se boš vedno tako, kajne? Pa te bo Bog imel rad.«
Otrok naj obe zapovedi ponovi.

Pri prihodnjem pouku nadaljuj: »Ko si ponovil obe cerkveni zapovedi, ki jih že znaš, te bom sedaj naučila tretjo. Povej mi, ali smemo meso jesti vsak dan? Torej v petek mesa jesti ne smemo. In, ali se še spomniš, da smo se tudi pred veliko nočjo večkrat mesa zdrževali, namreč ko smo imeli postni čas? Za božič tudi veš: tisti dan pred božičem smo se tudi postili. Zakaj tako? Zato, ker je Cerkev tako zapovedala, namreč papež in škofje. Ta zapoved je tretja zapoved cerkvena in se glasi: »Posti se zapovedane postne dni!« Tebe ta zapoved še ne veže; ko boš pa star sedem let, pa ne boš smel jesti mesa ne v petek, ne na druge postne dni; ko bi take dni meso jedel, bi smrtno grešil, razen če bi bil bolan.« Toliko naj otroku zadostuje; naj ponovi zapoved, pa pojdi k četrti cerkveni zapovedi in začni morebiti takole:

»Sedaj pride četrta cerkvena zapoved. Ta je bolj dolga in težka; pa jo boš že zapomnil, saj ti jo bom lepo razložila. Pri spovedi še nisi bil; mi pa hodimo večkrat in prav radi; tudi ti boš kmalu moral hoditi. Česa se spovedujemo? Grehov, da nam jih Bog odpusti, kakor si slišal, ko sva se učila o četrtem Zakramentu. Komu se spovedujemo? Duhovniku, ki jim pravimo spovednik, ker spovedujejo. Spovednika so pa za spovedovanje postavili škof; zato jim pravimo postavljeni spovednik. Jezus je zapovedal, da se grehov spovejmo postavljenemu spovedniku; ni pa On zapovedal kolikokrat. Kar ni zapovedal On, zapoveduje sveta Cerkev. Ona pa zapoveduje, da se mora vsak kristjan spovedati svojih grehov postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu. Ako pravi vsaj enkrat, pravi, da enkrat je najmanj. Kdor se v letu še enkrat ne bi hotel spovedati, bi smrtno grešil. Mene in očeta vidiš, da greva večkrat, vsak mesec. Enkrat hodijo samo najbolj zanikrni kristjani. Sedaj poslušaj, da ti to zapoved še enkrat povem: »Spovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu!« Ponovi!

Prav si povedal. Pa to je šele polovica četrte cerkvene zapovedi. Naj te naučim še drugo polovico. Pri svetih Zakramentih sva se učila o svetem Rešnjem Telesu. Jezus je zapovedal, da moramo sveto Rešnje Telo prejemati. Saj vsako nedeljo vidiš v cerkvi, kako mašnik dajejo sveto Rešnje Telo vsem, ki pridejo k oltarju. Zapovedal pa ni, kolikokrat ga moramo prejemati; to je zapovedala zopet sveta Cerkev. In kaj ona hoče? Ona pravi v četrty zapovedi: »In o velikonočnem času prejmi sveto Rešnje Telo!« Za veliko noč veš. Spominja nas, kako je Jezus iz groba vstal. V tem času mora vsak kristjan prejeti Jezusovo sveto Rešnje Telo; kdor tega ne stori, greši smrtno. No, kdor hoče biti dober, ne bo prejemal svetega Telesa samo o veliki noči, samo enkrat v letu, ampak prav pogostokrat: mnogi hodijo k svetemu obhajilu štirikrat, šestkrat, vsak mesec; ki so bolj pobožni, vsako nedeljo, dà, celo vsak dan. Kako so srečni! Ko boš začel hoditi v šolo, te bodo gospod prav kmalu pustili. Kako bom tisti dan jaz vesela! Še bolj bom pa vesela, ako boš potem hodil prav pogostokrat, vsaj vsako nedeljo! Če boš tako ubogal, boš prav lepo živel in kako te bo Jezus rad imel in Marija! No, ali si zapazil,

kaj zapoveduje Cerkev o prejemanju svetega Rešnjega Telesa? Dobro si povedal. In kaj pravi o spovedi? Prav! Sedaj pa ponovi celo četrto cerkveno zapoved!

Ker to znaš, naj ti kar sedaj še peto povem, ki se glasi: »Ne obhajaj ženitve o prepovedanih časih!« Ženitev je, kadar mož vzame ženo, pa gresta v cerkev, kjer se vzameta v zakon, prejmeta Zakrament svetega zakona, da potem skupno živita v isti hiši, si pomagata in za otroke skrbita. Ko mož po svetem zakonu vzame ženo, se oženi in obhaja ženitev. Namreč, ko pridejo iz cerkve domu, se zbere več ljudi in so silno veseli. To je vse prav. Toda v časih se pa tako vesela ženitev ne sme obhajati, če so namreč žalostni časi. Taki časi so pa v postu, ko se spominjamo na prebridko trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa in na svoje mnogoštevilne grehe. V tem času se ne spodobi preveliko veselje; zato je Cerkev v tem času ženitev prepovedala in ta čas se imenuje *prepovedan čas*. Sedaj boš pa že nekoliko razumel, zakaj sveta Cerkev v peti zapovedi pravi: »Ne obhajaj ženitve v prepovedanem času!« Ponovi! Preden končava nauk, ponovi vseh pet cerkvenih zapovedi.«

Sveti rožni venec.

Draga mati, Tvoj otrok je v šestem letu, kmalu bo začel hoditi v šolo; precej je že dorasel in tudi precej že zna, ker ga že več let od malih nog tako skrbno in potrpežljivo poučuješ. Gotovo otrok z Vami tudi že rožni venec moli. Koristno bo, da, potrebno je, da mu svete skrivnosti svetega rožnega venca vsaj nekoliko pojasniš. Ne bo preveč težko, ker si mu iz življenja Jezusovega, na katero nas svete skrivnosti spominjajo, že marsikaj povedala; treba bo le sem ter tje še kaj dodati. Vem, da si že precej navajena, otroka poučevati; vendar upam, da Ti bo drago, ako Ti tudi za ta nauk kratko navodilo podam in Ti delo olajšam.

Otroku večkrat reci, da mu boš razložila sveti rožni venec, če bo prav priden, rad molil in ubogal. Zbujaj mu željo, da bi se ga prav rad naučil. Ko pride primeren čas, kaka nedelja, kak praznik, kak dolg zimski večer, pokliči otroka k sebi in mu reci: »Priden si in tudi dosti velik, da se naučiš sveti rožni venec. Danes bova začela, polagoma bova napredovala in ne prenehala, dokler ga ne boš znal. Le poslušaj! Sveti rožni venec nas spominja na razne vesele, žalostne in imenitne dogodke iz življenja Jezusovega.

Spodobi se, da se teh dogodkov spominjamo, saj je bil Jezus za nas rojen, za nas bičan, za nas križan; da, vse je za nas storil in trpel. Grdo bi bilo, ako se teh svetih dogodkov ne bi spominjevali! Spominjamo se jih pri svetem rožnem vencu. Zato pa sveti rožni venec prav radi in vsak dan molimo. Ne molimo ga pa vselej enako, marveč ga večkrat izpreminjamo. Zakaj? Le poslušaj, pa ti bom koj povedala. V Jezusovem življenju so nekateri dogodki veseli, na primer, da se je rodil; drugi so žalostni, na primer, da je bil bičan, da je na križu umrl; tretji so bili zanj slavni in častitljivi, na primer, da je od mrtvih vstal in v nebesa šel. Zato molimo veseli del svetega rožnega venca, ko se spominjamo pet veselih dogodkov iz Jezusovega življenja; včasih molimo žalostni del, ko se spominjamo pet žalostnih dogodkov; in včasih molimo častitljivi del, ko se spominjamo pet častitljivih dogodkov iz Jezusovega življenja. Ali si razumel? No, povej, na kaj se spominjamo, ko molimo sveti rožni venec? Dobro: na dogodke iz Jezusovega življenja. Na kakšne dogodke pa? Prav si povedal: na pet veselih, na pet žalostnih in na pet častitljivih. Za danes je dovolj; prihodnjič pa bolj natanko.«

Veseli del.

Mislim, da rožni venec prav molite. Pokleknete, molite vero, očenaš, češčenamarijo; to zadnjo trikrat in po besedi Jezus dostavite vselej po eno prošnjo; za tem molite čast Bogu, očenaš in češčenamarijo, katero ponavljate desetkrat, in po besedi Jezus dostavite eno skrivnost iz Jezusovega življenja, in sicer veselo, žalostno ali častitljivo, kakor je že na vrsti. Očenaš in desetkrat češčenamarijo ponavljate petkrat pri vsakem delu svetega rožnega venca. Za odpustke to zadostuje; vendar je pa pri nas lepa navada, dodati še deset češčenamarij za duše v vicah.

Ker tako molite, je otroku vsaj površno in zanj zadostno znan način, kako se rožni venec moli. Zato mu ni treba tega še posebej razlagati. Razloži mu razne prošnje in skrivnosti, ki jih v rožnem vencu po imenu Jezus pristavljamo. Začni z veselim delom svetega rožnega venca. Pri tem pouku imej v roki molek in pokazuj jagodice.

Pouk moreš nekako takole začeti:

»Danes bova začela z veselim delom svetega rožnega venca. Zadnjič sem ti povedala, zakaj se imenuje veseli del. Ali se spomniš? Dobro; torej, ker nas spominja na pet veselih dogodkov iz

Jezusovega življenja. Kateri so pa ti veseli dogodki? Prvi trije so ti že znani, zadnja dva ti bom pa sedaj razložila.

Prvi veseli dogodek je, da je Sin božji, Jezus Kristus iz nebes na zemljo prišel. Marija je njegova mati, saj ga je ona dobila od Svetega Duha. O tem sva se že učila. Ali veš, kdaj? Ko sva molila apostolsko vero. V tej pravimo: »Verujem v Boga . . . in v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega, kateri je bil spočet od Svetega Duha.« In kako začnemo moliti angelovo češčenje? Kajne takole: »Angel Gospodov je oznanil Mariji in spočela je od Svetega Duha.« Da je Jezus na svet prišel in ga je Marija spočela ali dobila od Svetega Duha, je ta ko vesel dogodek, da se ga spominjamo tudi v svetem rožnem vencu kot prvi veseli dogodek, in ko molimo češčenamarijo, pristavimo k besedi Jezus: »Ki si ga Devica od Svetega Duha spočela.« Saj tako slišiš, ko molimo sveti rožni venec. To se ponovi desetkrat.

Drugi veseli dogodek je obisk Device Marije k teti Elizabeti. O tem sva se tudi že učila. Ko je Marija spočela Jezusa od Svetega Duha, je vsa vesela šla obiskat teto Elizabeto. Elizabeta jo vesela pozdravi kot Mater božjo. Ta čast Marijina tudi nas

veseli. In ko molimo drugič deset češčenamarij, pristavimo k besedi Jezus: »Ki si ga Devica v obiskanju Elizabete nosila.« Ponovi; kako molimo?

Tretji veseli dogodek je rojstvo Jezusovo. Ali veš, kdaj se za nas tako veselega rojstva Jezusovega najbolj spominjamo? Da, o božiču. Veseli smo; imamo jaslice in pastirčke. Vse to že znaš. Na ta preveseli dogodek nas spominja tudi sveti rožni venec. Ko deset češčenamarij odmolimo drugič in jih začnemo moliti tretjič, pristavimo k besedi Jezus: »Ki si ga Devica rodila.«

Četrty veseli dogodek ti pa še ni znan. Le poslušaj, da ti ga prav kratko povem. Bog je Izraelcem zapovedal, da mora vsaka mati svojega otroka prinesiti v tempelj, ali kakor mi pravimo, v cerkev, in sicer štirideseti dan po rojstvu. V templju naj ga njemu daruje, da dobi blagoslov od njega. Devica Marija je ubogala. Štirideseti dan je nesla malega Jezusa v tempelj in ga je darovala Bogu. Pa tudi mali Jezus je samega sebe Bogu daroval za nas in Bogu povedal, da prav rad vse pretrpi, da prav rad tudi na križu umrje, samo da se Oče nebeški usmili vseh ljudi, jim grehe odpusti in jih vzame v nebesa. Kako je to za nas

veselo! In ko v svetem rožnem vencu začnemo v četrto moliti deset češčenamarij, pridenemo k besedi Jezus: »Ki si ga Devica v templju darovala.«

Peti veseli dogodek ti tudi še ni znan. Naj ti tudi tega razložim. Izraelci so imeli samo eno cerkev ali samo en tempelj. Tudi otroci so morali prihajati v tempelj Boga molit, toda šele, ko so bili stari dvanajst let. Ko je bil Jezus star dvanajst let, ga Marija in Jožef prvič peljeta s seboj v tempelj. V templju je Jezus molil svojega nebeškega Očeta in je zvesto poslušal učitelje, ki so govorili o Bogu in njegovih dobrotah. Ko je bilo opravljeno vse, kar je Bog zapovedal, se Marija in Jožef z drugimi Izraelci vrneta domu. Na potu zapazita, da Jezusa ni z njima; mislita, da je v drugi tovarišiji pri sorodnikih ali pri otrocih. Toda ko se zvečer vsa truma zbere na kraju, kjer so morali prenočiti, ni nikjer Jezusa. O kako žalostna sta bila Marija in Jožef! Jezusa sta izgubila! Drugi dan se vrneta nazaj in ga skrbno iščeta. Tretji dan ga pa najdeta. Kje? V templju, kjer sedi med učeniki, jih posluša, izprašuje in jim tako modro odgovarja, da se vsi čudijo. Ko ga Marija in Jožef zagledata, ju mine vsa žalost in srce je zopet veselo. Je-

zus jima reče, naj ne bosta žalostna, saj lahko vesta, da mora biti On v hiši svojega Očeta. Tempelj namreč je hiša nebeškega Očeta, hiša božja. Vsi trije se prav veselo vrnejo domu, kjer dobri Jezus ostane popolnoma pokoren Mariji in Jožefu. Ta dogodek je tudi za nas vesel; veselimo se z Marijo in Jožefom; veselimo se pa tudi zato, ker je Jezus povedal očitno, da je sam Bog njegov oče, ne pa sveti Jožef, mož Marije. Tega veselega dogodka se spominjamo, ko molimo petič po deset češčenamarij; po besedi Jezus pravimo: »Ki si ga Devica v templju našla.«

Tako smo se v veselem delu svetega rožnega venca spomnili na pet veselih dogodkov življenja Jezusovega. Ali bi mogel vseh pet ponoviti? Prav tako. Sedaj bi bil konec tega dela; vendar pa je pri nas navada, da dodamo še šestič po deset češčenamarij za duše v vicah. Dobro veš, da v vicah mnogo trpe duše onih, ki ob smrti še niso popolnoma čiste; očistiti se morajo v vicah. Nam se smilijo in radi molimo zanje, naj jim Bog zavoljo naših priprošenj prizanese in trpljenje skrajša. Zato zanje pri vsakem svetem rožnem vencu in po besedi Jezus pristavimo: »Ki naj se usmili vernih duš v vicah.« Tudi

ti se nikar ne naveličaj, da je sveti rožni venec predolg; teh deset češčenamarij moli prav rad za duše v vicah.« Ko umrjem jaz, name pomisli; ko umrjejo oče, pa na očeta. Kajne, saj boš?»

Prihodnjič naj otrok skrivnosti ponovi. Pouči ga pa še o tistih treh prošnjah, ki jih navadno molimo koj ob začetku svetega rožnega venca, akoravno to za odpustke ni potrebno. Pouči ga in reci mu: »Veseli del rožnega venca že znaš. Kako pa ga začnemo? Še tega se moraš naučiti danes. Kajne, pokleknemo; potem molimo vero, očenaš in trikrat češčenamarijo, kjer pri imenu Jezus pridenemo po eno prošnjo. Prva prošnja se glasi: »Ki nam poživi vero!« Varovati moramo v Jezusa, ki je iz nebes prišel; pa tudi živeti moramo po veri; vera mora biti živa. Mnogi imajo vero, ne žive pa po njej; zato pravimo, da imajo vero, pa ne živijo, ampak mrtvo. To je pa velika nesreča: kdor ima mrtvo vero, ker po njej ne živi, ne more v nebesa. Kako prav je torej, da prosimo Jezusa, naj nam našo vero poživi, da bo še bolj živa in se bomo še bolj varovali greha.«

Druga prošnja se glasi: »Ki nam utrdi upanje!« Upamo, da nam bo Bog odpustil grehe, da bomo mogli lepo

živeti in v nebeša priti. Ker je Jezus za nas na svet prišel ravno zato, da nam v nebesa pomaga, moramo prav trdno upati, da bo tako. Za tako trdno upanje prosimo, rekoč: »Ki nam utrdi upanje!«

V tretji prošnji prosimo: »Ki nam vžgi ljubezen!« Bog je tako dober in Jezus je celo za nas na križu umrl, ali ga ne bomo radi imeli, ga zares ljubili? Če imaš koga rad, kar v srcu nekaj čutiš, kar v srcu nekaj gori. Zato prosimo: »Ki nam vžgi ljubezen!« Mi prosimo torej pri prvi češčenamariji, naj nam Bog poživi vero, pri drugi, naj nam utrdi upanje in pri tretji, naj nam vžge ljubezen! Ponovi! Dobro! Ponovi še onih pet veselih dogodkov ali skrivnosti iz Jezusovega življenja. Kajne, kako lep je sveti rožni venec! Radi ga molimo. Ali ga ne boš tudi ti rad molil in pokazal, da imaš prav rad ljubega Jezusa, ki je zate na zemljo prišel?

Žalostni del.

Žalostni del svetega rožnega venca boš lahko razložila, ker so njegove skrivnosti razen prve otroku že znane in ker so take, da jih otrok bolj lahko razume in tudi v svojem srcu čuti.

Ko pride čas za pouk, naj otrok ponovi prošnje in skrivnosti veselega dela svetega

rožnega venca. Pomagaj mu, ako mu ne gre gladko. Potem mu pa približno takole govori: »Danes boš slišal pet žalostnih dogodkov iz Jezusovega življenja. Ali se še spominjaš, kako so Jezusa ujeli, mučili in na križ pribili? Saj sem ti vse te dogodke pripovedovala o postu. Na te nas spominja žalostni del svetega rožnega venca. Enega dogodka ti pa še nisem pravila, ki je pa ravno najprvi.

Prvi žalostni dogodek nam pokaže Jezusa, kako je strašno trpel ravno preden so ga sovražniki ujeli in grozno mučili. Čuj! Bilo je zvečer. S svojimi apostoli je šel Jezus v vrt, ki se imenuje Getzemani. Kar ga spreleti neizrečena žalost. Videl je v duhu, kako strašno trpljenje ga čaka, videl je, kako ljudje Boga žaliyo in kako ga bodo žalili do konca sveta; videl je, da bo prav mnogo ljudi pogubljenih za vekomaj, akoravno bo On zanje na križu umrl: vse to je videl in zato ga je obšla taka žalost, da si je mi ne moremo misliti. Apostolom je rekel: »Moja duša je žalostna do smrti.« Potem jih je pustil zadaj, sam je šel za lučaj kamena naprej, padel na kolena, padel na obraz in molil k svojemu nebeškemu Očetu: »Oče, naj gre to grenko trpljenje od mene! Vendar naj se zgodi ne po moji, ampak po

tvoji volji!« Pristrčno je prosil Očeta, naj mu to trpljenje odvzame, ako je njegova volja. Oče mu trpljenja noče odvzeti. Jezus hoče Očetovo voljo izpolniti; zato se premaguje, in sicer tako silno, da mu po obrazu pritečejo krvave kapljice. O, kaj je v tem trenutku Jezus trpel! Teh bolečin mi še razumeti ne moremo. Pač pa se jih spominjamo v žalostnem delu svetega rožnega venca kot prvi žalostni dogodek in ko molimo prvih deset češčenamarij, pridenemo po besedi Jezus: »Ki je za nas krvavi pot potil.«

Potlej se pa v žalostnem delu svetega rožnega venca spominjamo še štirih žalostnih dogodkov, namreč kako so ga neusmiljeno bičali, kako so mu trnjevo krono na glavo pritiskali in ga zasramovali, kako je moral nositi težki, sramotni križ in je bil nazadnje na križ pribit. Oh bolečin, oh sramote! In vse za naše grehe! Kajne, to vse veš. V spomin na to trpljenje pridenemo v svetem rožnem vencu, ko molimo drugih deset češčenamarij, besedi Jezus: »Ki je za nas bičan bil«; ko molimo tretjič deset češčenamarij: »Ki je za nas s trnjem kronan bil«; ko jih molimo četrtič: »Ki je za nas težki križ nesel« in ko

jih molimo petič: »Ki je za nas križan bil.« Ali si zapazil te dogodke? Kako molimo?« Vse mu še enkrat povej in otrok naj jih s Teboj ponavlja. Nazadnje mu povej, da tudi pri tem delu molimo še šestič deset češčenamarij s pristavkom pri imenu Jezus: »Ki naj se usmili vernih duš v vica h.«

Sicer za odpustke niso potrebne tri prošnje v začetku žalostnega dela svetega rožnega venca, vendar pa jih otroku razloži, ker se pri nas navadno molijo. Otroku reci: »Ta del svetega rožnega venca začnemo ravno tako, kakor začenjamo veseli del; namreč pokleknemo, molimo vero, očenaš in trikrat češčenamarija; pri besedi Jezus bi mogli dodati iste prošnje, kakor pri veselem delu, vendar so pri nas druge tri navadne, pa ti moram te tri razložiti. Le lepo pazi!

Pri prvi češčenamariji pristavimo za besedo Jezus: »Ki nam utrdi spomin!« Vidiš, če kaj vidimo ali slišimo, nam ostane v glavi in se na to spomnimo. Koliko lepih nauk in molitev sem že tebi povedala; ako te zanje vprašam, se jih spomniš; nekaj si jih pa tudi že pozabil, pa se jih ne moreš spomniti. Vidiš, nikoli bi ne smeli pozabiti, kaj je usmiljeni Jezus za nas trpel; to trpljenje bi

morali držati v spominu, da bi se bali greha, zavoljo katerega je Jezus toliko trpel. Ker je to tako potrebno, zato pred žalostnim delom svetega rožnega venca k besedi Jezus pristavljamo: »Ki nam utrdi spomin!«

Pri drugi češčenamariji pristavimo za besedo Jezus: »Ki nam razsvetli pamet!« Kdo je pameten? Tisti, ki veliko vé in zna vse prav storiti. Takemu pravimo, da je pameten. Kako bi bilo za nas koristno, ko bi prav dobro razumeli trpljenje Jezusovo in ko bi znali tudi tako lepo živeti, da bi se greha varovali. To bi bila velika milost božja! In zanj prosimo, ko pri drugi češčenamariji k besedi Jezus pridenemo prošnjo: »Ki nam razsvetli pamet!« Ali moreš ponoviti?

Pri tretji češčenamariji dodamo za besedo Jezus: »Ki nam omeči voljo!« Ako mati ali oče otroku kaj rečejo in otrok koj stori, pravimo, da ima mehko srce, mehko voljo; ako pa otrok nič ne mara, ako mu starši kaj rečejo, nič ne mara, če so tudi žalostni, pravimo, ta otrok ima trdo srce, trdo voljo. Kako bi bilo koristno, ko bi imeli mehko voljo, kadar se v svetem rožnem vencu spominjamo žalostnih dogodkov v Jezusovem življenju, kadar se spominjamo njego-

vega grenkega trpljenja. Kdor ima mehko voljo, ga trpljenje Jezusovo močno gane, včasih kar do solz, in sklene, da Jezusa ne bo nikdar razžalil. Ker je to tako koristno in ima mnogo ljudi trdo srce, zato prosimo pri tretji češčenamariji po besedi Jezus: »Kina momeči voljo!« Sedaj sem ti vse razložila, pa mi ponovi te tri prošnje!«

Častitljivi del.

Otrok bo gotovo vesel, ker že toliko zna. Ko pride čas pouka, naj Ti najpoprej ponovi vse skrivnosti veselega in žalostnega dela svetega rožnega venca. Pomagaj mu, ako se ne more kaj spomniti ali natanko povedati. Potem pa pouk nadaljuj in reci:

»Dva dela svetega rožnega venca že znava; le še enega se naučiva, boš pa prav vse znal. Tretji del se imenuje častitljivi del, ker nas spominja na pet častitljivih dogodkov iz Jezusovega življenja. Trije so ti že znani, dva ti bom pa sedaj bolj natanko povedala. Ali se še kaj spomniš, da sem ti o veliki noči pripovedovala, kako je Jezus tretji dan po smrti iz groba vun živ prišel, namreč kako je od mrtvih vstal; potem sva se na vnebohod učila, kako je Jezus pred očmi svojih učencev v nebesa šel; o binkošti pa sem ti pra-

vila, kako je pri hiši, v kateri so bili zbrani apostoli, nastal silen šum in je v podobi gorečih jezikov sam Sveti Duh nad apostole prišel. In v apostolski veri tudi molimo, da je Jezus od smrti vstal, v nebesa šel in da verujemo v Svetega Duha.

Glej, to so trije častitljivi in imenitni dogodki v življenju Jezusovem, pa tudi za nas važni. Jezus je od mrtvih vstal, zato verujemo, da je pravi Bog in da bomo tudi mi od mrtvih vstali; Jezus je šel v nebesa, da jih tudi nam odpre in nam v njih sedež pripravi; Jezus je poslal Svetega Duha, ki naj nas razsvetli, da bomo mogli živeti po naukih Jezusovih in priti k njemu v nebesa. In teh treh častitljivih dogodkov se spominjamo pri častitljivem delu svetega rožnega venca.

Ko molimo prvič deset češčenamarij, pridenemo za besedo Jezus: »Ki je od mrtvih vstal«; ko jih molimo drugič, pridenemo za isto besedo: »Ki je v nebesa šel«; ko jih molimo tretjič, pristavimo: »Ki je Svetega Duha poslal«. Povedala sem ti kar vse tri dogodke ali skrivnosti naenkrat, zato jih morava sedaj ponoviti, da jih boš bolje zapomnil. Poizkusi, povej jih!

Četrty častitljivi godek je

vnebovzetje Device Marije. Ko je Jezus v nebesa odšel in apostolom Svetega Duha poslal, je Marija še več let na zemlji ostala. Pa tudi zanjo je prišel čas smrti. Kako si ga je želela! Saj je želela, da bi čim prej prišla k ljubemu Jezusu, ki jo v nebesih čaka. Zato se je smrti veselila. Umrla je brez posebnih bolečin, ker ni bila nikoli v kakem grehu. Pokopali so jo. Pa kaj se zgodi? Jezus je svojo mater tako rad imel, da ni pustil, da bi njeno truplo v grobu strohnelo. Zbudil jo je pa z dušo in s telesom vzel v nebesa. Glej, kako je Marija presrečna v nebeškem veselju, presrečna pri Bogu in pri Jezusu. Oh, da bi le tudi mi za njo tje prišli. To ona želi; celo pri Bogu prosi za nas; prosi pa posebno za tiste, ki jo imajo radi, ki k njej molijo in jo časte. Zato prav iz srca izgovarjajmo v svetem rožnem vencu po besedi Jezus: »Ki je tebe, Devica, v nebesa vzel.«

Peti častitljivi dogodek je tudi o Devici Mariji. Jezus jo je v nebesa vzel. Ker je mati Njegova, jo je povišal nad vse svetnike, nad vse angele, da je ravno ona Njemu najbolj blizu. Kakor kraljica je ona nad svetniki in angeli v nebesih. To čast Marijino izrečemo z besedami, ki jih pridenemo besedi Jezus, ko

petič molimo deset češčenamarij, namreč: »Ki je tebe, Devica, v nebesih kronal.« Večkrat vidimo Marijine podobe, na katerih ima Marija krono na glavi. Mi se tega veselimo in zaupamo, da nam bo Marija, kraljica, od Jezusa izprosila vse, česar potrebujemo, da pridemo za njo. Otroku naj ponovi to skrivnost; ko se jo je naučil, naj ponovi vseh pet. Potem povej otroku, da tudi pri tem delu dostavljamo še deset češčenamarij, kjer besedi Jezus pridemo prošnjo za duše v vica h: »Ki naj se usmili vernih duš v vica h.«

Prihodnjič mu razloži one tri prošnje, s katerimi začenjamo častitljivi del svetega rožnega venca. Zadostovale bi sicer one tri prošnje za vero, upanje in ljubezen, ki jih pošljemo k Bogu pred veselim delom; vendar pa, ker so pred častitljivim delom v navadi druge tri, jih otroku vendar-le razloži. Približno tako-le govori otroku:

»Danes ti bom razložila še tri prošnje, ki jih molimo pred častitljivim delom svetega rožnega venca. Le poslušaj! Mi mislimo, mi govorimo in tudi delamo. Če hočemo priti za Marijo in za Jezusom v nebesa, ne smemo imeti prevzetnih, jeznih,

grdih misli; ne smemo govoriti laži, zmerjanja, kletev; ne smemo delati prepovedanih stvari, ne smemo krasti, tepsti, biti nespodobni; nesramni. Take misli, take besede, taka dejanja bi bila greh, da, celo smrten greh bi utegnila biti. Vsi prestrašeni prosimo Boga, naj nam pomaga, da ne bi grešili ne v mislih, ne v besedah, ne v dejanju. Zato pri prošnjah v začetku častitljivega dela svetega rožnega venca, ko molimo tri češčenamarije, pride nemo k besedi Jezus: prvič: »Ki nam vodi naše misli,« drugič: »Ki nam vodi naše besede« in tretjič: »Ki nam vodi naše dejanje.« Ali si boš mogel zapomniti? Ponovi!«

Sedaj si otroka naučila sveti rožni venec: le še vnemaj ga, da ga bo rad molil in ga ne bo treba vsak dan zvečer k molitvi siliti.

3.

Vzgoja za Jezusa in Marijo.

Vzgoja za Jezusa in Marijo je za življenje in za večnost tako važna, da moram o njej še prav posebej, četudi prav kratko izpregovoriti.

a) Vzgoja za Jezusa.

Draga mati, vzgajaj otroka za Jezusa! Koj od začetka si prizadevaj, da otroku

vžgeš srčno ljubezen do Njega. Priložnosti imaš prav veliko. Saj boš otroka poučevala o Jezusu, kako je za nas na svet prišel, se rodil v hlevčku, nas poučeval, za nas na križu umrl, šel v nebesa nam pot pripraviti; učila ga boš raznih molitvic k Jezusu in nazadnje sveti rožni venec. O koliko prilike vnemati otroku ljubezen do Jezusa!

Prav posebno pa vzbujaj vero in vžigaj ljubezen do Gospoda Jezusa v presvetem Rešnjem Telesu in do Njegovega presvetega Srca. Kako pa? Naj ti še za ta vzgojni pouk kratko navodilo podam.

Jezus v tabernaklju. Kdaj začni otroku govoriti o svetem Rešnjem Telesu? Morebiti o času, ko si mu pripovedovala, kako je Jezus v nebesa šel in nam Svetega Duha poslal. Najprej otroku samo namigni, da mu boš nekaj posebno lepega povedala, ako bo priden. Morda mu tako-le rečeš: »Jezus je šel v nebesa. Ali ga ne bo več nazaj? O pač, ko nas pride soditi ob koncu sveta. Kaj pa med tem časom? Ko bi vendar mogli mi tako srečni biti, da bi ga imeli med seboj, kakor Njegovi učenci, preden je v nebesa šel! Dragi moj otrok! glej, kar mi tako želimo, se nam je izpolnilo. Šel je sicer v nebesa, vendar pa je prav skrivnostno ostal še med nami na zemlji.

Da, prav blizu je, lahko gremo k Njemu, pa mu moremo povedati, kako ga imamo radi in ga prositi, naj nas varuje greha, da moremo srečno umreti in priti v nebesa. Kajne, radovedenski, kje imamo Jezusa? Le počakaj, ako boš prav priden, ti bom kmalu povedala.«

Po vnebohodu pridejo in minejo binkošti; približuje se praznik sv. Rešnjega Telesa. Morebiti boš mogla ta praznik otroka prvič s seboj v cerkev vzeti; sicer ne k dopoldanski službi božji, ker predolgo traja, pač pa k popoldanski, ki je tudi zelo slovesna, pa vendar bolj hitro mine. Za to pot v cerkev otroka poprej pripravi; pouči ga o pričujočnosti Gospodovi v svetem Rešnjem Telesu. Po binkoštih bi mogla s tem poukom začeti približno tako-le:

»Še nekoliko dni in imeli bomo velik praznik: mogočno bo zvonilo, streljalo bo, šli bomo s procesijo. In, moj otrok, tega dne boš ti prvič videl dobrega Jezusa, o katerem sem ti že toliko pripovedovala. Kako nas ima rad! Šel je sicer k Očetu v nebesa, vendar nas ni mogel popolnoma zapustiti, ostal je med nami. V cerkvi je. Cerkev si videl od daleč: kako velika je, tako velike hiše ni nikjer; zvonik ima in v zvoniku zvonove, katere tako radi poslu-

šamo. In ko bi ti vedel in videl, kako lepo je notri v cerkvi, ali bi ti gledal! Pa zakaj je cerkev tako velika in lepa? Čuj! Zato, ker v cerkvi prebiva Jezus, in sicer v glavni cerkvi, kamor gremo vsako nedeljo, prebiva On vedno, noč in dan, v manjših pa le včasih. Kajne, ti bi rad šel v cerkev, da bi videl Jezusa in mu povedal, kako ga imaš rad? Le potrpi, prav kmalu pojdeš z menoj!

Radoveden si, kakšen je Jezus v cerkvi? Le poslušaj: ni kakor otrok, tudi ni kakor mladenič ali mož; ampak skrit je pod podobo belega kruha. Če bi se jaz tebi v onole sobico skrila in bi vrata zaprla, me ti ne bi mogel videti, vendar bi pa vedel, da sem jaz tam. Še bolj skrit je pa Jezus pod podobo belega kruha, ki ji pravimo hostija; torej le zapomni: v beli majhni hostiji je Jezus skrit. V hostiji On nič ne govori; vendar pa je v njej, ker je sam tako rekel in nam zapovedal, da moramo tako verovati. Ker pa mi to verujemo, zato mu sezidamo tako lepo hišo in jo okinčamo s cvetlicami in s srebrom in z zlatom; zato je cerkev tako velika, ker v njej prebiva Jezus, naš Bog. Še nekoliko dni, pa bo Njemu na čast posebno zvonilo in streljalo, in kdorkoli bo mogel, bo šel za procesijo, v kateri

bo sam Jezus pričujoč. K procesiji midva ne pojdeva, pač pa oče in vsi drugi; pojdeva pa popoldne v cerkev, pa boš videl belo hostijo, v kateri je Jezus skrit.«

Ko se približa praznik svetega Rešnjega Telesa in boš popoldne otroka peljala prvič v cerkev, mu še prav kratko p o v e j, k a k o n a j s e v c e r k v i o b n a š a. Reci mu: »Jutri popoldne pojdeva v cerkev k Jezusu. Jaz se bom bolj lepo oblekla, pa tudi tebi bom dala najlepšo obleko. Pred Jezusa ne smeš umazan in strgan. V cerkvi boš slišal orgle in petje. Vsi drugi pa moramo molčati, klečati, na Jezusa gledati in moliti. Sedaj pa le obljubi, da boš prav tih in miren; ker si še majhen, ne boš mogel klečati, mogel boš sedeti.«

Na praznik popoldne se z otrokom lepo oblecita in pelji ga prvič v cerkev. V cerkev prideta še pred začetkom. Otroka posadi k sebi; naj si cerkev ogleda. Pokaži mu na večno luč, na veliki oltar in mu povej, da tam prebiva ljubi Jezus. Sveče se prižgo, duhovnik gredo k oltarju, orgle zadone, pevci zapoje. Otrok se kar zgane. Duhovnik izpostavijo sveto Rešnje Telo v monštranci, pokleknejo in pokade. Kar tiho šepetni otroku na uho, naj pogleda v monštranci tisto belo hostijo. Pobožnost mine; ljudje odhajajo. Ti pa

stopi z otrokom do obhajilne mize; poklekni, vzemi otroka k sebi in mu tiho reci:

»Glej onole malo hišico, ki ima tako lepa vratca! Tam notri prebiva Jezus noč in dan; tam je tista bela hostija, ki sem ti jo pokazala, in v njej naš Jezus. On te vidi in je vesel, ker si ga prvič obiskal. Le skleni ročice in zdihni z menoj: O Jezus, blizu mene si, kako Te imam rad! Jezus, Tebi živim; Jezus, Tebi umrjem; Jezus, Tvoj sem živ in mrtev!« Toliko je dovolj; prekrižajta se in pojdita domov. Po potu in dcma otroku bolj natanko razloži vse, kar je videl, in rada mu odgovarjaj na vse, kar te popraša.

Moreš pa otroka tudi pri kaki drugi priložnosti peljati prvič v cerkev, kadar je kaka večja slovesnost in predolgo ne traja. V tem slučaju boš pa za to slovesnost otroka pripravila.

V spomin na prvi obisk naj se otrok nauči in potem vsak dan moli pristrčno molitvico: »Jezus, Tebi živim; Jezus, Tebi umrjem; Jezus, Tvoj sem živ in mrtev!« Skoraj gotovo Te bo otrok večkrat popraševal, kdaj pojdeta zopet v cerkev. Ustrezi mu in, ko moreš, ga pelji k sveti maši, in sicer prvič ne v nedeljo, ampak

v delavnik, ker je bolj mirno in šeptaje lahko kaj poveš. Le mirno naj sedi zraven Tebe in gleda na oltar. Pri povzdigovanju mu namigni, da vidi sveto hostijo in kako mašnik poklekujejo. Ko pride sveto obhajilo, mu pokaži na vernike, ki gredo k svetemu obhajilu: naj pogleda malo hostijo. Po sveti maši ga na to opozori in vedno zatrjuj, kako je v hostiji sam Jezus skrit. Pozneje ga pelji v cerkev, ko boš tudi Ti šla k sv. obhajilu; naj Te otrok vidi. Ko se nekoliko navadi, pelji ga k sveti maši tudi v nedeljo. Izpočetka naj bo pri Tebi; ako je fantič, more tudi z očetom iti. V šestem letu starosti bi mogla pustiti, da gre med druge otroke pred oltar. Večkrat mu povej, kako srečen je, ki v svetem obhajilu prejme samega Jezusa in da brez svetega obhajila noben človek potem, ko pride k pameti, ne more v nebesa; ker kdor ne gre k svetemu obhajilu in ne mara Jezusa v svoje srce, postane tako slab, da smrtno greši in torej v pekel pride. Tako vzbujaj v otroku željo po svetem obhajilu.

Presveto Srce Jezusovo. Ljubezen vzbuja ljubezen. To velja za vse ljudi, velja tudi za otroke. Ako hočeš v srcu svojega otroka vžgati prav veliko ljubezen do Jezusa, mu pokaži še ljubezni polno Srce

Jezusovo. Gotovo visi na steni Vaše hiše podoba Srca Jezusovega; ako ne visi, pa imaš gotovo Ti kako podobico Srca Jezusovega v svojem molitveniku. Otroku pokaži podobico in na podobici: križ, rano, trnjevo krono, in mu povej, kaj to pomeni. Reci mu: »Poglej na podobi trnjevo krono, rano in križ! To nas spominja, kaj je Jezus za nas trpel. Oh, za nas, tudi zate je bil s trnjem kronan, na križ pribit in v srce preboden s sulico! Zakaj pa? Samo zato, ker te je ljubil, da bi nam nebeški Oče odpustil in bi mogli srečni biti. Glej, kako šviga plamen iz Srca Jezusovega! Plamen pomeni gorečo ljubezen Jezusovo do nas, tudi do tebe. Ako nas pa Jezus tako ljubi, čeprav smo večkrat hudobni, ali ne bomo mi Njega ljubili, ki je za nas toliko trpel? Kajne, ljubiti ga hočemo in prositi ga, rekoč: »Sladko Srce Jezusovo, bodi moja ljubezen! O presveto Srce Jezusovo, usmili se me!« Nauči se, moj otrok, teh zdihljejev in jih moli vsak dan!«

Približno tako poučuj svojega otroka. Še boljše pa storiš, ako mu Ti in oče z zgledom pokažeta, kako moramo častiti presveto Rešnje Telo in ljubiti presladko Srce Jezusovo.

b) Vzgoja za Marijo.

Preblaženo Devico Marijo moramo vsi častiti. Kdor jo res iz srca časti in nežno ljubi, se bo skoraj gotovo zveličal; kdor je ne časti ali le slabo, se skoraj gotovo ne bo zveličal. To ni sicer verski nauk, vendar je pa prav gotovo resničen nauk katoliških učenih mož.

Odtod pa sledi za Te dolžnost, da svojega otroka od mladih nog vzgajaš tudi za Marijo. To ne bo preveč težko. O Mariji moraš pri poučevanju otrokovem večkrat govoriti. Ko ga učiš o rojstvu Jezusovem in o Njegovem trpljenju; ko ga učiš češčenamarijo, angelovo češčenje, sveti rožni venec, imaš priložnost vnemati v otroku ljubezen do Marije.

O Mariji rada večkrat kaj povej. Povej otroku, kako je Marija sveta, nedolžna, čista; kako ni nikoli grešila, kako je ljubila Boga in Jezusa; povej, kako je v nebesih z dušo in s telesom; povej mu, kako jo ima Bog rad, kako jo Jezus ljubi, kako vse njene prošnje usliši. Zato naj otrok v Marijo zaupa, naj jo časti, naj jo ljubi, naj jo prosi! Česa naj jo prosi? Prosi naj jo za milost, da ne bo grešil, da bo Jezusa ljubil, da bo ostal nedolžen, sramežljiv in čist.

K Mariji rada moli; tudi otroka kakih molitvic nauči! Zapomnil si bo otrok molitvico: »Sladko Srce Marijino, bodi moje rešenje! Marija, pribežališče grešnikov, prosi za nas!« Obesi otroku lepo svetinjico Marijino okoli vratu, katero naj pobožno poljubi, kadar zjutraj vstane ali gre zvečer spat.

*

Konec.

Draga mati, spisal sem Ti precej natančno navodilo, kako poučuj otroke v verskih resnicah in kako jim razlagaj vsakdanje molitve. Naloga je težka; toda ne ustraši se! Moli in prizadevaj si, pa bo dobri Bog Tvoj trud blagoslovil. Upati smeš, da otroka vzgojiš v strahu božjem, v pravi in odkritosrčni pobožnosti.

Ker so vtisi, katere sprejme otrok koj v prvih letih v svoje srce, najbolj globoki in se ne morejo lahko izbrisati, bo Tvoje prizadevanje za tako svete vtise obrodilo obilnega sadu za celo življenje in tudi za srečno večnost otrokovo. Pripravljen bo otrok, da nepokvarjen in neomadeževan ostane tudi v najbolj nevarnih letih mladega življenja. V poznejših letih bo po lastni izkušnji prepričan Tvoj dolgoletni trud še bolj cenil in

blagroval Tvoj spomin še takrat, ko bodo Tvoje kosti že davno v grobu strohnele in razpadle.

Tebi pa, o brezmadežna Devica, izročim to navodilo; daruj ga presvetemu Srcu Jezusovemu in izprosi našim materam prav obilne pomoči, da bodo razsvetljene in navdušene svoje svete in težke materinske dolžnosti mogle izpolnjevati Bogu na čast, otrokom v časno in večno srečo, pa tudi sebi v dosego srčnega, sladkega veselja na zemlji in večne blaženosti v nebesih.

Kazalo.

Kratko navodilo staršem o verskem pouku majhnih

otrok	1
1. Pouk o verskih resnicah	2
a) Začetek poučevanja	2
O Bogu	3
O Jezusu	6
O Mariji	8
O angelu varihu	9
b) Obširnejše poučevanje	11
O Bogu	12
O grehu	14
O Jezusu	16
2. Razne molitve	32
a) Prvi začetek	34
b) Pouk o vsakdanjih molitvah	37
Oče naš	38
Češčenamarija	44
Apostolska vera	47
Šest temeljnih resnic	55
Deset božjih zapovedi	59
Poglavitni grehi	72
Sedem Zakramentov	75
Angelovo češčenje	80
Cerkvene zapovedi	84
Sveti rožni venec	91
3. Vzgoja za Jezusa in Marijo	108
a) Vzgoja za Jezusa	108
b) Vzgoja za Marijo	116
Konec	117

KAZAKH

1	Бұл кітаптың мақсаты - қазақ тілін оқытуға арналған.
2	Осы кітаптың авторы - А. А. А.
3	Кітаптың редакторы - Б. Б. Б.
4	Кітаптың дизайншысы - В. В. В.
5	Кітаптың баспа редакторы - Г. Г. Г.
6	Кітаптың баспа редакторы - Д. Д. Д.
7	Кітаптың баспа редакторы - Е. Е. Е.
8	Кітаптың баспа редакторы - Ж. Ж. Ж.
9	Кітаптың баспа редакторы - З. З. З.
10	Кітаптың баспа редакторы - И. И. И.
11	Кітаптың баспа редакторы - К. К. К.
12	Кітаптың баспа редакторы - Л. Л. Л.
13	Кітаптың баспа редакторы - М. М. М.
14	Кітаптың баспа редакторы - Н. Н. Н.
15	Кітаптың баспа редакторы - О. О. О.
16	Кітаптың баспа редакторы - П. П. П.
17	Кітаптың баспа редакторы - Р. Р. Р.
18	Кітаптың баспа редакторы - С. С. С.
19	Кітаптың баспа редакторы - Т. Т. Т.
20	Кітаптың баспа редакторы - У. У. У.
21	Кітаптың баспа редакторы - Ф. Ф. Ф.
22	Кітаптың баспа редакторы - Х. Х. Х.
23	Кітаптың баспа редакторы - Ц. Ц. Ц.
24	Кітаптың баспа редакторы - Ч. Ч. Ч.
25	Кітаптың баспа редакторы - Ш. Ш. Ш.
26	Кітаптың баспа редакторы - Ы. Ы. Ы.
27	Кітаптың баспа редакторы - Э. Э. Э.
28	Кітаптың баспа редакторы - Ю. Ю. Ю.
29	Кітаптың баспа редакторы - Я. Я. Я.
30	Кітаптың баспа редакторы - А. А. А.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIILNICA

00000490179

